ФИФИ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЦКIУ

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И I ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКI

№118 (22.276) ● 2012 гъэм мэкъуауэгъуэм (июным) и 26, гъубж ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ● adyghemail.ru

● КЪБР-м и Парламентым

Ди хэкуэгъухэм ятеухуа хабзэр ирагъэфIакIуэ

Жылагъуэ зэгуэхэныгъэуэ, республикэм щыпсэуэхэм яущыуи Сирием иджыпсту щызэтеуа щытыкIэм тегущэныхьхэм КЪБР-м и Парламентым и УнафэщI Чеченов Ануар тхыгъэкIэ зыхуагъэзащ. Абы ипкъ иткIэ спикерым иригъэкIуэкIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым къэзыгъэзэж ди лъэпкъэгъуэхэм защIэгъэкъуэным пыщIа Iуэхуэхэм щыхэпльа зэпIущIэ.

ЖЫЛАГЪУЭ зэгуэхэныгъэхэм къабгъэдэкI тхыгъэм кIыщыгъалъэгъуащ: «ЦIыху мини 120-м щIигъу зыхьыхьэ адыгэ диаспорэ Сирием кIыхьэрщыкIутар илъэсищкIэ екIуэкIа Урыс-Кавказ зауэм и зэранщ. Сирием щыпсэу адыгэхэр урысей цIыхуу щытщ икIи абыхэм зэи хьэзыхэкIа кIуэпсыр ягъэгъуэщакъым. Нобэ абыхэм ящыщхэр хэкIуэдащ, Iэщэкъ зэщIэуэрда гупхэм я залымыгъэр ягъэвазащ, Урысей Федерацыр икIэщIыпIэкIэ ядэIэпыкIуну къыщогугъ. ЦIыхуищэ зыбжанэм Кавказ Ищхьэрэм къагъэзэжыну гукъыдэж ящIащ. Абыхэм ящыщ Iыхьэр къэкIуэжащ икIи аэр Къэбэрдей-Балъкъэрым и санаторэхэм щIагъэтIысхьащ. Дыз эрыщыщIугъаз эмкI, ди лъэпкъэгъуэм ящыщу хэкум къэзыгъэзэжкэр мазэ гъэнэгъуэхм кIыриубыдэу нэрылъагъуу нэхьыбэ хьунущ. Абы къыхэкIыу ди дыныволъэу абыхэм къэрал дзIэпыкIуныгъэ етыныкIэ, псом япэу екIуэлIапIэ, социальнэ Iуэхутхьэбзэкэр къаухэзгъэпэщыныкIэ, апхуэдэу Урысей Федерацэм и щIыналъэм пIалъэкIэ щыпсэуну хуит зэращI документкэр зэрагъэхьэзыщыр щIэгъэхуэбжьэныкIэ зыхуэфащэ Iэхуэхэр икIэщIыпIэкIэ влэжьыну». А тхыгъэм цIыху 214-м я Iэ щIэлъащ.

Чеченов Ануар щIэупщIащ нобэм ирихьэлIэу республикэм къэзыгъэзэжкэхэм я бжьгъэр зыхуэдизымрэ абыхэм я екIуэлIапIэмрэ. Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ **Ажахьуэ Къанщобий** зэрэжиIамкIэ, Сирием кIыхьжа адыгэхэу 114-рэ «Эльбрус», «Дружба» санаторэхэм щIагъэтIысхьащ. БлэкIа тхьэмахуэ махуэм аргуэру цIыху 34-рэ кхъухьлъатэкIэ къэкIуэжати, ахэр пIалъэкIэ унагъуэ щхьэхуэхэм трагушащ. Зэкlэ а псори санаторэхэм щIагъэтIысхьэфырыкъым. Жылагъуэ зэгуэхэныгъэхэм я пIалъэхэр тегузэвыхьащ Правительствэм и комиссэу мы гъэм и мазаем къызэрагъэпэщащ мы Iуэхум жыдэкIуу къызэрыхэмыхьэм. «Къэзыгъэзэжкэр псэупIэкIэ къызэрэпэщыным гугъуехьышхуэхэр хэлъщ. Сирием и цIыхухэм зэкIэ зэрадэIэпыкъур псапащIэ ахъшэрщ. «Зи хэкум къэзыгъэзэжкэр гъащIэм хэгъэзэгъэжьнымкIэ центр» Iуэхущапlэр къызэрэпэщыныр зэкIэ зэфIэкIакъым», - жиIащ Ажахьуэ Къанщобий.

КЪБР-м и Iэтащхьэм и Администрацэм и Унафэщым и япэ кIуэдзэ **Къуэшырокъуэ Залым** жиIащ зи хэкум къэзыгъэзэжкэр санаторэхэм зэрыщIэным нобэм ирихьэлIэу сом мелуани 2-м щIигъу зэрытекIуэдар, ауэ бюджетым щымыщ зэкIыпIэхэм я хьэкIкIэ зэкIэ сом мин 700 фIэкI зэрырамытыфар.

Парламентым и Унафэщым къызэрыщIхьэхуэкIащ Сирием иджыри щытыкIэр зэрыщыткIиир, абы къыхэкIыу республикэм къаклIуэхэм я бжьыгъэр нэхьыбэ хъуну къызэрапылъэр. Абы къыхэкIэщхьэхуэкIащ ди лъэпкъэгъуэм защIэгъэкъуэныкIэ лэжьы-гъэшхуэ екIуэкIыу къызэрильытэр, ауэ а дэIэпыкъуныгъэр зэщIэгъэуIуакъым, зэIубэкъым. **Чеченов Ануар** тепсэлъыхьащ Осетие Ипщэм зауэ щыщыIа лъэхъэнэм абы и цIыхухэр пIалъэкIэ республикэм щрагъэблагъэуэ зэрыщытам: «Дэ санаторэ псоми я унафэщIхэм зауэджьащ икIи Осетие Ипщэм щыщу хэт цIыху дапщэ щигъэIэфынуми дыубзыхуащ, апхуэдэу дызэрызэгурыIуэри псоми ягъэзэжащ. Дэтхэнэ Iуэхущапlэми щыIащ щтапIэ ихьэжахэр къезыгъэблагъэ, ахэр я пIэ изыгъэзагъэ уполномоченнэхэр, апхуэдэу хъумакIуэхэр. Санаторэхэм апхуэдэу зыщыхуагъэхьызырауэ щытащ сабийкэр зэрырагъэджэнум. Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ министерствэм программэ щхьэхуэ игъэхьэзащ, егъэджакIуэхэр кхьихуащ. Ауэ абыи нэмысу, зауэр увыIэри, осетинхэм я щIыналъэм ягъэзэжащ. ЩтапIэ ихьэжахэм ядэIэпыкъунымкIэ лэжьыгъэ псори зэфIэзэыгъэкIар властым и гъэзэщIакIуэ органхэм я унафэщIхэр зыхьыхьа комиссэрщ. Абы къызэригъэпэща штабым зэпымыуэр зэхуихьэсырт Осетие Ипщэ Республикэм и цIыхухэр ди деж зэрыщыIэм, абыхэм я псэукIэм теуху информацэр. Иджыри апхуэдэ штаб къызэрэпэщащэ нэхъыбэ къыщIэкIынт. Абы къыхэкIыу Парламентыр зэрыкъызэрым: «Сэ правовой управленэм и пщэ ислъхьащ иджыпсту щыIэ хабзэ мардэхэр нэгъэсауэ зэпкърихыну законодательствэр егъэфIэкIуэныжмкIэ лэжьыпхъэхэр къыхилъхьэну».

КЪБР-м и Парламентым и комитетым и унафэщI **Iэпщэ Заур** Iэпхъуэшапхъуэхэм я Iуэхухэмкlэ къулыкъущIапIэм и лIыкIуэу зэIущIэм хэтахэм ельэIуащ ди лъэпкъэгъуэхэм я документкэр зыхуэзгъэзэжмкIэ лэжьыпхъэхэр яубзыхуну. КЪБР-м и Парламентым и унафэщI **Iэпщэ Заур** Iэпхъуэшапхъуэхэм я Iуэхухэмкlэ къулыкъущIапIэм и лIыкIуэу зэIущIэм хэтахэм ельэIуащ ди лъэпкъэгъуэхэм я документкэр зыхуэзгъэзэжмкIэ лэжьыпхъэхэр яубзыхуну. КЪБР-м и Парламентым и Унафэщым и япэ кIуэдзэ **Жаным Руслан** кIыхьлъхьащ мы Iуэхум егъэщIылIа министерствэ къулыкъущIапIэ псомэ я лIыкIуэхэр штабым хагъэхьэну.

ЗэIущIэм апхуэдэу къыщыпсэлъащ КЪБР-м и Парламентым и Унафэщым и къудзэ **Саенко Татьянэ**, КЪБР-м Жылагъуэ, дин зэгуэхэныгъэхэм я Iуэхухэмкlэ и къэрал комитетым и унафэщI **Пащты Борис**, УФ-м Iэпхъуэшапхъуэхэм я Iуэхухэмкlэ и федеральнэ къулыкъущIапIэм и Управленэу КЪБР-м щыIэм виздхэмкIэ и вуалдэмэм и унафэщI **Iэрэмысэ Анзор** сымэ.

ТОЛАСОВЭ Екатеринэ.

● Къэрал къулыкъущIапIэхэм

ФокIадэ мазэм ирихьэлIэу

КЪБР-м и Премьер-министр Гертер Иван мэкъуауэгъуэм и 22-м иригъэкIуэкIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым электроэнергетикэм зыщегъэужьыныкIэ Зэзэгъэзыу советыщIэм и япэ зэIущIэр. Зэхэхьэр къыщызэIухьэм ар кIэщу кьытеувыIащ нэгъабэ щIыщылэм и 31-м къащта унафэм ипкъ иткIэ, республикэм Тарифхэмрэ энергетикэмкIэ и къэрал комитетым, Iуэхур зэхьэлIа Iэнатlэхэр щIыгъуу, тхылъыпIэ зэригъэзэжырар. Апхуэдэущ 2012 - 2016 гъэхэм икIи 2020 гъэ пшIондэ Къэбэрдей-Балъкъэрым электроэнергетикэм зэрызыщыужьыным и схемэмрэ и программэмрэ. Ахэр щыщыIэ кIуам и 24-м республикэм и Правительствэм и Унафэхэр къащтащ.

ЗЭРАУБЗЫХУАМ тету, зэIущIэм зэрыщыхьэлIащ Бахьсэн ГЭС-р зэгъэнэщыжыным теухуа лэжьыгъэхэр зэрекIуэкIыным. «РусГидро» ОАО-м и щIыналъэ къудамэм и унафэщым и япэ кIуэдзэ, акционер обществэ зэIухам и инженер нэхьыщхьэ Мисиров Муратин зэрыжиIамкIэ, ГЭС-м и гидротехникэ ухуэныгъэ зэрекIуэкIым. «РусГидро» ОАО-м и щIыналъэ къудамэм и унафэщым и япэ къуэдзэ, псы кьелъапIэр зыхуэят хуагъаэз. Гидроагрегатхэм я лъэщагъэр мегаватт 27-м нагъэсынущ.

- Мы зэманым Бахьсэн ГЭС-р зэфIэгъэувэжыным, къэгъэлъэгъуэжыным подряд организацэ 20-м нэблагъэ йолэжь. Абыхэм техникэ зэмылIэужьыгъуэу 40-м щIигъу кьаГъэсэбэп. Станцым и узел нэхъыщхьэм кьыщыщIадзэри, IущIапIэри, псы итIупIэри, ильэдапIэри, гуэщыпIэри зыхуэят хуагъэзащ. Обьект псоми Iэмэпсымэщхэр щыдогъэув. Мы махуэхэм узел нэхъыщхьэр токым пыщIдзэнущ. Псыр зыдэтыну кхъуафэмрэ ар зэрикIуэну бжьамийхэмрэ лэжьыгъэ псори и кIэм щыноблагъэ, абыхэм гъэунэхуныгъэхэр щыдогъэкIужьащ. ЩIыпIэ куэдым ухуэныгъэмонтаж лэжьыгъэхэр щыIэ фIэщIащ, - кьиГъэлъэгъуащ Мисиров Муратин. - Къащтэмэ, ещанэ турбинэр кьызыхуэтыншэу зэтраухуащ, зэпымыуу токыр кьэзыт, мафIэсым щызыхьыумэ, хьэуар зыгъэкьабзэ Iэмэпсымэхэр зэпкъральхьащ. Станцыр зэIуу зэтегъэувжьыным сом мелардэ 2-р ягъэкIуэну 547-р хуохатри, меларди 2-р зэрэ мелуан 338-р ягъэкIуатащ. Иджыпсту проект-смет зэхьлъхьэм щIэгъэкIуэнкIэ зэкIэри, иджыри сом мелуан 300-м нэблагъэ кьытхуцIагъэужьыну дыщогугъ.

Инженер нэхьыщхьэм кьызэрэпхуэзыщамкIэ, фокIадэ дызыхуэжьIуэм и пэщIадзэм Бахьсэн ГЭС-р ирагъэжьэжьынущ. Нобэ ирихьэлIэу лэжьыгъэ псоми я процент 90-р зэфIэгъэжьа хъуащ.

Зэ ЗЭРАУБЗЫХУАМ тету, зэIущIэм зэрыщыхьэлIащ Бахьсэн ГЭС-р зэгъэнэщыжыным теухуа лэжьыгъэхэр зэрекIуэкIым. «РусГидро» ОАО-м и щIыналъэ къудамэм и унафэщым и япэ къуэдзэ, акционер обществэ зэIухам и инженер нэхьыщхьэ Мисиров Муратин зэрыжиIамкIэ, ГЭС-м и гидротехникэ ухуэныгъэ зэрекIуэкIым. «РусГидро» ОАО-м и щIыналъэ къудамэм и унафэщым и япэ къуэдзэ, акционер обществэ зэIухам и инженер нэхьыщхьэ Мисиров Муратин зэрыжиIамкIэ, ГЭС-м и гидротехникэ ухуэныгъэ зэрекIуэкIым. Абы къыхэкIыу Парламентым и унафэщI Кулиев Мустафир зэпкърихьауэ кьытеувыIащ Налшык кьалэм и котельнэ нэхъ инкэм когенерацэ Iэмэпсымэхэр щыгъэувыныр хуэунэтIауэ зэрэфIэгъэкIхэм. Абы къызэрыхъэщамкIэ, хуабэрэ тоху пуду кьэлэжьыныкIэ ар IэмалыфIщ.

- Хуей щыхъуэжьм деж мы Iэмэпсымэм и лъэщагъэм хэбгъэхъуэфынущ. Абы щхьэкIэ токым лейуэ щIыпыбдзэнкI, хьэжущIэ щIэбгъэувынкI щыIэкъым. Когенерацэ Iэмэпсымэхэм я зэфIэкIыр Зевзднэ поселкэм щыдгъэунэхуащ. Фейдэшхуэ зэрэпылъыр къэтлъытауэ, иджы ахэр Налшык и хьэблищым я котельнэхэм щIэдгъэувынущ, - къыгъэлъэгъуащ къэрал комитетым и унафэщым.

Гертер Иван советым хэтхэм чэнджэщ яритащ экономикэ и лъэныкъуэкIэ иIэ мыхьэнэр къапщытэу, абы теуху тхылъхэр Къэбэрдей-Балъкъэрым электроэнергетикэм зэрызыщыужьыным и программэм елэжь гупым Iэрагъэхьэну. «Къэббалькъэнерго» ОАО-м и унафэщым и кьуэдзэ Къэнэмэт Муlэед кьызэхуэсахэр хигъэзгъэзащ электрокьарур зэблэзгъэкIащ компаниехэм абы щIатыр зыхуэдизымрэ кьагъэсэбэп токым и уасэр кьызэрыхах щыкIэмрэ. Абы кьыхэкIыу гъэльэгъуэмкIэ, илъэсым щыщу блэкIа мазитхум кьриубыдэу я Iуэхущапlэм электрокьарууэ сом зы мелардрэ мелуан 41-рэ мин 380-м щIигъу ящащ. Промышленностым и Iэнатlэхэм сом мелуан 281-рэ мин 656-рэ и уасэ кьагъэсэбэпащ. Кьащэхуам пэкIуэу мелуан 284-рэ мин 641-рэ ятыжащ. Тыкъэ зэIуу зэIущэхэм сом мелуан 254-рэ мин 451-рэ и уасэ зэблагъэкIащ, ауэ щIатар абы хуэзэм и процент 74-рэщ.

Дэпщэщи хуэдэу, псэупIэкоммуналнэ хозяйствэм и Iэнатlэхэм гугъуехьхэм дыхагъэтщ - мазитхум кьагъэсэбэпа электрокьарум пэкIуэу кьыхэкIыжар мелуан 88-рэ мин 797-рэщ е зэрыхъун хуейм и процент 73-рэщ. Мэкъумэщ предприятэхэм щIыхуэ я ятелъкъым. «Псы бжьамийхэм я управляющэ компание» МУП-м (Налшык къ.) сом мелуани 6-рэ мин 861-рэ хуэзтрихьащ. Абы щIыщу зы мелуанрэ мин 314-р мы гъэм хуоз9, - жиIащ къэпсэльым.

Гертер Иван зи кьалэнхэр пщэрыльъ зыщища «Iуащхьэмахуэ управляющэ компание» Iуэхущапlэм мазитхум кьриубыдэу сом мелуани 3-рэ мини 167-рэ кредитор щIыхуэу кьыщIытехуар зэхигъэкIынущ.

Iуащхьэмахуэ куейм и «Коммуналникиз» МУП-м апхуэдэ щIыхуэу мин 978-рэ тельщ. Кьэнэмэт Муlэед зэрыжиIамкIэ, зэгурыIуэныгъэ зращIыпIа нэгъуэщI Iэнатlэщ3м дяпэкIэ а Iуэхущапlэм и кьалэнхэр игъэзэщIэнущ.

- Мэлыжьыхь - накьыгъэ мазэхэм щегъэжьауэ унагъуэхэм я дебитор щIыхуэзэм хагъэщI. Нэхъапэм щIыщIэм-рэ мазаемрэ зиловатт-сыхьэт мелуан 34-рэ фIэкIа ямыгъэкIуэщIу щытамэ, мыгъэрей щIымахуэр тхIэнт щIадзэ кьыхэкIыу, киловатт-сыхьэт мелуан 43-рэ кьагъэсэбэщащ. КьызэрыщбжамкIэ, илъэсым и кIэм хуэзэу унагъуэхэм кьатеуха щIыхуэкIэр кьыхэкIыныкIыщ, - кьыхигъэщащ Кьэнэмэт Муlэед.

Унаев Казым советым хэтхэмрэ ирагъэблагъэ кьулыкъущIапIэмрэ кьыхуриджащ Къэбэрдей-Балъкъэрым электроэнергетикэм зэрызыщыужьыным и схемэмрэ и программэмрэ гъэзэщIным я кьаруур хуэзащIагъэуIуэну, абыхэм ягъуэтынкIэ зэхуэдэ щIыхуэ зэгъэзэжхуэжьынрэ, абыхэм ягъуэтынкIэ зэхуэдэ щIыхуэ зэгъэзэжхуэжьынрэ, зэмыкIыжынрэ, - кьыгъэIуащ кьэрал комитетым и унафэщым.

Гертер Иван советым хэтхэм чэнджэщ яритащ экономикэ и лъэныкъуэкIэ иIэ мыхьэнэр къапщытэу, абы теуху тхылъхэр Къэбэрдей-Балъкъэрым электроэнергетикэм зэрызыщыужьыным и программэм елэжь гупым Iэрагъэхьэну. «Къэббалькъэнерго» ОАО-м и унафэщым и кьуэдзэ Къэнэмэт Муlэед кьызэхуэсахэр хигъэзгъэзащ электрокьарур зэблэзгъэкIащ компаниехэм абы щIатыр зыхуэдизымрэ кьагъэсэбэпа токым и уасэр кьызэрыхах щыкIэмрэ. Абы кьыхэкIыу гъэльэгъуэмкIэ, илъэсым щыщу блэкIа мазитхум кьриубыдэу я Iуэхущапlэм электрокьарууэ сом зы мелардрэ мелуан 41-рэ мин 380-м щIигъу ящащ. Промышленностым и Iэнатlэхэм сом мелуан 281-рэ мин 656-рэ и уасэ кьагъэсэбэпащ. Кьащэхуам пэкIуэу мелуан 284-рэ мин

● КЪБР-м и Парламентым

КЪБР-м и Iэтащхьэ Къанокъуэ Арсен деж

ФIыщIэ ин пхузощI СССР-м щIыхь зиIэ дзэ летчик, Абхъазым и ЛIыхъужь, генерал-лейтенант, Абхъазым зыхъыумэжыныгъэмкIэ и министру, премьер-министрым и къуэдзэу щыта Сосналы СулътIан Аслъэнбэч и къуэр илъэс 70 зэрыкъым и щIыхькIэ КЪБР-м и Къэрал концерт гъэлъэгъуапIэм щекIуэкIа гуфIэгъуэ пшыхьыр къызэрызэрагъэпэщам папщIэ.

Хэкум, цIыхубэм я пащхьэ абы щиIэ фIыщIэр уэ уи жэрдэмкIэ иджы яп дыдэу КЪБР-м зэрыщагъэльэпIар хуабжьу гуапэ тщыхъуащ.

КЪБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ, Абхъазым щызэхуахэм я союзым фIыщIэ яхузощI мы пщыхьэщхьэр гъэхьэзырыныр егъэкIуэкIыныр». Жыдэкъуэ зэрыхэтам къыхэкIыу. Апхуэдэу ди ныбжьэгъуэхэрэ благъэзэжрэ, республикэм ис псоми мы Iуэхур къызэрыддаIыгъам папщIэ Тхьэр аразы къахухъу.

СОСНАЛЫ Любовь.

ЩIымэракIуэ ягъэкI

● Прохладнэ куей

Кьыщэк жылагъуэм щыщ бдзжэндырылажьэхэм нужьрей илъэсхэм щIымэракъуэ къэгъэкIыным нэхьыбэу зратащ.

АБЫХЭМ зэрыжаIэмкIэ, и пэ илъэсхэм, дэнэ щыпIи хуэдэу, нащэ, помидор куэду щащIэу щытащ. ГъавэхэкIэм ящыщу бжьыпIэр яIыгъ гуэдзымрэ нартыхымрэ. Хьэрхуэрэгъуэр нэхъыбэ цIыхум, уасэри схуэхащ. Аращ щIымэракIуэ зратын хуей щIэхъуа щхьэусыгъуэр.

А Iуэхумкlэ мы зэманым бжьыпIэр иныгъщ ЛIыбэч МуIэед. Абы мы гъэм гектаритху щIымэракIуэ хисащ икIи махуэм хуэзэу тонн 1,5 - 2,5-рэ кьытрихьин хуэзфIокI. Бдзжэндырылажьэм нэхъыбэу игъэкIар и теплъэкIи и IэфIагьакIи адрейхэм сфIэкI -«Эльсанта», -«Белый рубин», -«Корона» лъэпкъыгъуэхэрщ. Ахэр гъэ кьэс Краснодар крайм кьыщащэху.

Накьыгъэм и 21-м хадэхэкIыр кьрахьэлIэн щIадзащ, щауэхьыр мэкъуауэгъуэм и кIэхэрщ. А зэманым кьриубыдэу ЛIыбэчым егъэлажьэ цIыху 90-м щIигъу. Кьыщпэкьым и мызакъуэу, лэжьакIуэхэр Прохладнэ кьалэм, Сэрмакъ, Кьуэтъкъужьи кьуажэхэм нэс кьокIхэр. «Адрей хадэхэкIэм елытауэ, щIымэракIуэ зы махуэм хуэзэу кьыхохьукI, нобэ кьэбгъэкъэбза Iэнатlэм етIуанэ махуэм щIэрыщIэу зтеувыжьмкIыщIыкьым хуейуэ. Аращ лэжьакIуэ куэд кьыщIэтщтэри», - жеIэ унафэщым.

Мы хадэхэкIым и щэным хозяйствэр зыкIи гугъу дедыхьрыкъым: щхьэкIуэхэр кьокIуэри занщIэу хаш, гъуэгубгъуэм и дежи сату хьарзынэ щащI.

ЖАНХЪУЭТ Зузэ.

● Бахьсэн куей

Псыкlэ къызэрагъэпэщ

Иджы хуэдэ гъэмахуэ лъэхъэнэм Бахьсэн къалэм щыпсэуэхэр псы зэфэхунмкIэ гугъу йохь. Абы и щхьэусыгъуэу кьалъитэ, кьалэдэс куэдым нужьрей илъэс зыбжанэм уней бассейн куэд зэраухуамрэ хадзэкIхэм зэпымыуэу хэдгъэзыжьащIагъэльэдэмрэ.

«БАХЬСЭНВОДОКАНАЛ» МУП-м и унафэщI Тезадэ Эдуард кьыхэзыщIкIамкIэ, цIыху кьэс зы жэщ-махуэм хуэзэу хуаутIыпщ псы кьабзэу кубометр 300. Ар хабзэм тету яIэрыхьэн хуейм нэхъыбэ щIа. Абы пащIэ псыуэ куэд мини 5 ззэыгъэзахуэ псы хьуманIэр гъэхьэжьным зы жэщ-махуэм хуэзэу сом мин 50 - 60 токIуадэ. Ауэ щыхъукIэ, Iуэхур кьалъахъэ псыр кьэзыгъэсэбэпхэм ящыщу уасэр зытыр процент 40 фIэкIа зэрымыхьым. Мы зэманым ирихьэлIэу кьаГъэдэсхэм ятеть щIыхьэр сом мелуан 15-м нобларэ.Мыбдежьым къэпсытапхъэщ, псы кьащIэшыпIэхэр зэгъэпэщыжьын, аварийнэ щытыкIэм ит бжьамийхэр щIэкIэ зэхъуэкIын, бжьыхьэ-щIымахуэ лъэхъэнэм зыхуэгъэхьэзырын хуейуэ кьызыпощIыть Iуэхущапlэмкlэ ар зэрымытыкущхэр.

Апхуэдэу «Водоканалым» техникэ и гъэныкьуэкIи гъэмэму кьызэрызэмыгъэпэщам и гугъу ищIащ Iуэхущым. Нобэкlэ яГъэлажьэ зы трактормрэ машинитIымрэ ныкьыуэзанигъэ псори кьызэшIубыдэфырыкъым.

Мы Iуэхущапlэм екIуэлIэныгъэ щхьэхуэхэри иIэщ: кьалэдэсхэм яхурикIыу псы зэфэнур яIэрыхьэн папщIэ Бахьсэн кьалэ администрацэм кьащIэхуащ газогенератор. Абы и фIыгъэкIэ Iэнатlэм кьигъэсэбэп электрокьарур дяпэкIэ лъапIэу кьыщIэхуэ куей хъунукьым. КьыщынэмыщIауэ, иджыблагъэ «Водоканалым» и Iэгъуэблагъэм куб мини 3-м тещIыхьа псы хьуманIэ кьыщIыщIэхьанынущ. Апхуэдэу лажьэу яутIыпщащ зы сыхьэтым хуэзэу псы кубометри 130-рэ кьэзыт псы кьыщIэшыпIэу 2. Апхуэдэ екIуэлIэныгъэхэм я фIыгъэкIэ псым и Iуэхур Бахьсэн кьалэм тэмэму кьыщыдзэгурыгъэпщыфыну мэгугъэхэр.

ЛЪОСТЭН Муэз.

Iулъхьэ зэрызэIэпахьм, коррупцэм пыщIа Iуэхуэхэр зэралажьым е ялэжьыну зэрызагъэхьэзырым теухуа хьыбархэм фыщыгъуэзэмэ, сыт хуэдэ зэманми фыпсалъэ хьунущ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Iэтащхьэм и Администрацэм и деж щыIэ 8(8662) 47-17-79, 47-32-56 телефонхэмкIэ.

● «Адыгэ псалъэр» кьыхьызох

Лъэпкъым ди гъуазэ

Илъэс куэд льандэрэ унагъуэм кьыгIорохьэ ди анэдэльхубзэкIэ кьыдэкI «Адыгэ псалъэ» газетыр. Кьэхъуркьым абы Iуэхугъуэ зэмылIужьыгъуэхэмкIэ дызыхуеину тхылъэхэр, хьыбар хьэлэмэтхэр кьыщIыдзыгъэ, и кьыдэкIыгъуэхэр щIэщыгъуэ, гъэщIэгъуэн зэхьэзырыныр, Абы къыгурыIуэ ди щыналъэм, къэралым, хамэ щыпсэуэхэм кьыщIыхь-кьыщыщIэхэм ятеухуа хьыбархэр.

СЭ АДЫГЭБЗЭР илъэс куэд льандэрэ щызыогъэдж Аруан куейм хьыхь Кьэхъуэн ныбжьэм дэт курыт школ №1-м. Жыпlэнрамэ, анэдэльхубзэм мы зэманым иIэ щIэр щыуажьэхэм куэдкIэ щынэхъ лъагэщ, кьалъхэм нэхъ-рэ, итIани ар щIэблэм яIурылъу, бзэм и Iэфыр псэкIэ зыхъащIэу, я гупсысэкIэ, гурыгъу-гуращIэхэр абыкIэ кьыГъэгъэзэжыным гульытэ хэха хуэдощ. Егъэджакlуэхэр я кьалэн инеи дыпэлъэщыныкIэ сэбэпышхуэ кьыгъуохьу адыгэбзэкIэ кьыдэкI ди газетыр. Ар куэдрэ дерсхэм кьыщыдогъэсэбэп бзэр езыгъэджэхэм, лъэпкъ литературэмрэ анэдэлъхубзэмрэ ди гъэсэнхэм фIыуэ егъэлъагъунымкIэ тегъэщIапlэ тщIыуэ. Сэбэп куэд кьыщыдогъуэт газетым и папкIуэцIхэу «Си еджапlэ - си кьежьапlэ», «Щыхулъагъуэ», «ЩыкIураш», нэгъэщIэкIэм. Абыхэм адыгэ дунеижьым, «Махуэку», «ЩIыуэпсым и макъ», нэгъэщIэ напэкIуэцI щхьэхуэхэр. Абыхэм ярыт тхыгъэхэм щыгъуаз зытщIкIэрэ, япэрауэ, ди пыщIа дохьэж дуней псом щызэбгрыдзэ ди лъэпкъэгъуэм, апхуэдэуи щIэныгъэм, щIэнхабзэм, политикэм, экономикэм ехьэлIа хьыбар хьэлэмэтхэр, купщIафIэхэр кьыдоIэ.

Иджыблагъэ «Адыгэ псалъэ» газетыр илъэс 88-рэ иригъуащ. Бжьыгъэ дахэщ. Дохьэужьу иджыри гъуэгуанэ кIыхь зэпичыну. Адыгэ лъэпкъым иофI эрихьэу, и зыужьныгьым хуэлажьэу, ефIакIуэ зэпыту кьеклуэкI газетыр ди гуаэзэщ, дызэрыгушхуэщ.

ЕФЭНДЫ Анетэ,
ерыгъэджакIуэ.
Аруан куей, Кьэхъуэн кьуажэ.

КЪБР-м и Iуэхущапlэхэмрэ цIыхухэмрэ ящIэн папщIэ

2012 гъэм и етIуанэ илъэс ныкъуэм къагъэхьын хуэдэу газетхэмрэ журналхэмрэ Iэ щытригъадзэ зэманыр еух.

Фэ нэхъ фигу ирихь газетхэр, журналхэр кьыIэрыхьэн папщIэ иджыпсту почтамтхэм, пощтым и къудамэхэм Iэ щыщIэвдз хъунущ. Абыхэм Iэ зыщIэвдза кьыдэкIыгъуэхэр и зэманым фи унэм ныфхуэхьынущ е пощтым и Iуэхущапlэхэм кьыщыватыжынущ.

Газетхэмрэ журналхэмрэ Iэ щIэдзынкI иужьрей дыдэ махуэм нэвмыгъэсу зэфIэвгъэкI.

КЪБР-м Федеральнэ пощт зэпыщIэныгъэмкIэ и управленз.

Ди газетыр къыфIэрыхьэну фыхуеймэ

Ди щIэджыкIакIуэ лъапIэхэ!

Илъэс ныкъуэм ди газетым и уасэщ сом 356-рэ кIэлпейкIи 10-рэ.

«Адыгэ псалъэм» Iэ щытевдзэ хъунущ республикэм и пощт Iуэхущапlэ псоми.

Ди индексыр 51531

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И I ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКI

АДЫГСКОЕ СЛОВО

№118 (22.276) ● 2012 гъэм мэкъуауэгъуэм (июным) и 26, гъубж ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ● adyghemail.ru

ДУНЕЙМ ЩIЫХЬЫБАРХЭР

Хэхьныгъэхэм кърикIуахэр

Егупетым щекIуэкIа президент хъхьыныгъэхэм кърикIуахэр я къэралым и Комиссэ Нэхьыщхьэм икIэмкIэжьым хэIущIыIу ищIащ. Абы текIуныгъэр кьыщихьащ «Мусульмэн зэкъуэшхэр» зэщIэхъеенныгъэм кьыгъэльэгъуа Мурси Мухьэмэд.

ПрезидентыщIэм и мурадщ хъхьныгъэхэр щекIуэкIэм щIыхуэхэр кьыздэгъэгъахэр фIэкIыпIэ имыIэу игъэзэщIэну. Абыхэм ящыщу яп нэхъ игъэщIыпхъэу Мурси Мухьэмэд кьельытэ Иранымрэ Египетымрэ я зэхуэдитыкIэхэр гъэтэмэмыкъыныр.

А къэралыгъуитIым я дипломат зэпыщIэныгъэхэр кьызэтауа хьауэ 1980 гъэм. Абы щыгъуэм Иранымиг техуакъым мусульмэн псоми я бий нэхьыщхьэу кьильытэ Израильм Египетым мамыр зэгурыIуныгъэ зэрыригъэIыпIар.

Познер Владимир хэдэн хуей мэхъу

Телепрограммэхэр езыгъэкIуэкI журналист щIэрыIуэ Познер Владимир «Дождь» каналым кьыIуэкIыжьын хуей хъуащ.

Абы щIригъэкIуэкIыу щыта «Познер///Парфёнов» нэтыныр дяпэкIэ зэрыщымыIэнур журналист щIэрыIуэм вэсэмахуэ иужь дыдэу щыIа нэтыным щыжиIащ. Познер ибзыщIакъым апхуэдэу ищIыну Яп каналым и унафэщIхэм кьызэрыхуагъэувар.

Мы гъэм и мэлыжьыхьым «Дождь» каналым щрагъэжьащ Познер Владимирр Парфёновы Леонидр тхьэмахуэ къэс зэ ирагъэкIуэкI нэтыныр. Абы гуащIэу щытепсэлъыхьырт къэралыгъуэ дунейм зэрыщыIэм Iуэхугъуэхэм. Апхуэдэ нэтынхэм я унэтIыныгъэр кьэщIэгъуейкIым, Парфёновыр оппозицэм и пэмрэ ящыщ зыуэ зэрыщытыр кьэпльытэмэ. Иджы журналист щIэрыIуитIыр зэкIэщIачащ. Познер адэкIи пищэмэ нэхъ кьиштащ 2008 гъэ льандэрэ Яп каналым щригъэкIуэкI и программэ щхьэхуэм.

Иджыри цIыхуитI кьыхохкIыж

Цыхуэхэм я хуитныгъэхэмкIэ президент Советым Дунейпсо Хельсинки гупым и унафэщI Алексеевэ Людмилэ яужьым иту иджыри цIыхуитI кьыхэкIыжащ.

«ХабзэкьыщхьэщыжакIуэ цIэрыIуэхэу Гефтер Валентинрэ Пустынцев Борисрэ Алексеевэм и кIэлъыIущ, - жиIащ дыгъуасэ Цыхуэхэм я хуитныгъэхэмкIэ Советым и Президент Советым и унафэщI Федотов Михаил. - Нобэкlэ дызэрыхьужьыр цIыху 24-рэщ. Унафэ хэтщIэныжмкIэ иджыри кворум щыIэщ, ауэ иджыри цIыху зыбжанэ телефонкIэ кьызэпсалъэри кьыслуэIуэтащ аэрри президент Советым зэрыхэкIыжьыну».

Тхьэмахуэ кIуам хэIуэщIыIу хуэащ ЦIыхуэхэм я хуитныгъэхэмкIэ Советым хэтыныгъэ дяпэкIэ зэрыхахыну щIыкIэр. Ар Урысей Федерацэм и Президентым и Администрацэм щызэхалъхьащ икIи хабзэкьыщхьэщыжакIуэ кьудым ягу ирихьакъым. Яп ягу абы кьыхэкIыжащ Дунейпсо Хельсинки гупым и унафэщI Алексеевэ Людмилэ. НэгъуэщIхэми

Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм 2012 гъэм мэлыжьыхьым и 20-м кьыдигъэкIа Указ №65-УГ-мкIэ кьыщытащ

Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и деж сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ щыIэ уполномоченнэм теухуа ПОЛОЖЕНЭ

I. Псори кьызэщIэзыубыдэ Iуэхугъэр

1. Мы Положенэм Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и деж сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ щыIэ уполномоченнэм (адэкIэ - уполномоченнэр) и унафэм хиубыдэ Iуэхугъэр, апхуэдизу абы и лэжьыгъэм и кьызэрэгъэпэщащ сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и щхьэхуитыныгъэ нэхьыщхьэхэмрэ хьумэнымкIэ Европэм и конвенцэм, Урысей Федерацэм и Конституцэм, Урысей Федерацэм УцугъэхэмкIи и кодексым, «Сабийм и хуитыныгъэр Урысей Федерацэм кьыщызэрэпэщыныкIэ щэсыпIэ нэхьыщхьэхэм я Iуэхугъэ» Федеральнэ законым, адрей федеральнэ законхэм, Урысей Федерацэм и хабзэ мардэхэм, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Конституцэм, «Сабийм и хуитыныгъэхэр Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм кьыщызэгъэпэщыныкIэ щэсыпIэхэм я Iуэхугъэ» Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Законым, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и адрей законхэм, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и указхэмрэ унафэхэмрэ, апхуэдизу мы Положенэм тету.

4. Уполномоченэм и лэжьыгъэр сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ кьащхьэщыжыкIи щыIэ зыхэлъхэмкIэ Iуэхугъэ зыхъукIэ кьыдэлъ Iуэхугъэм и сэфэн зыхэлъхэмрэ кьащхьэщыжыкIи, ахэр кьыщыдэпрадзэ дежи зэгъэгъэувжыныр зи кьэлэну щыт кьэралыр властым и органхэм, щыIэ унафэр зезыгъакIуэ органхэм, организацхэм, кьулыкъущхьэм я компетенцэр икIуэтэркъым икIи щIэуэ хэпIэжьын хуейуэ кьиIэувыркъым.

5. Сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэм я кьащхьэщыжыным пыщIа IуэхугъэмкIэ уполномоченнэр ядолажь кьэралыр властым и органхэм, щыIэ унафэр зезыгъакIуэ органхэм, жылагъуэ зэгугъэныгъэхэм, организацхэм, щыхуэхэм.

Уполномоченнэр ядолажь Урысей Федерацэм и Президентым и деж сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ щыIэ уполномоченнэм, сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ кьащхьэщыжыным телажь жылагъуэ зэгугъэныгъэхэмрэ организацэхэмрэ.

II. Уполномоченэм и кьалэнхэр

6. Уполномоченэм кьыбгъэдэхуэу мы Положенэм къыдэлъ Iуэхугъэхэр:

сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ кьэралыр кьыщыхъыжьыжыныкIи щэсыпIэхэр кьыдэзгъэхуэныкIэ дэIэпыкъугъэхуэныр;

сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ хьумэнымкIэ щыIэ унафэхэр зезыгъакIуэ Iэмалхэр, сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ щэсыпIэхэм ятеуху Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и законодательствэр егъэфIэкIуэныр;

сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ хьумэныкIэ Европэм и конвенцэм, Урысей Федерацэм и Конституцэм, Урысей Федерацэм УцугъэхэмкIи и кодексым, «Сабийм и хуитыныгъэхэр Урысей Федерацэм кьыщызэгъэпэщыныкIэ щэсыпIэ нэхьыщхьэхэм я Iуэхугъэ» Федеральнэ законым, адрей федеральнэ законхэм, Урысей Федерацэм и хабзэ мардэхэм, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Конституцэм, «Сабийм и хуитыныгъэхэр Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм кьыщызэгъэпэщыныкIэ щэсыпIэхэм я Iуэхугъэ» Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Законым, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и адрей законхэм, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и указхэмрэ унафэхэмрэ, апхуэдизу мы Положенэм тету.

4. Уполномоченэм и лэжьыгъэр сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ кьащхьэщыжыкIи щыIэ зыкьыхуэзыгъэзэхэм я псэукIэм теухуауэ щыIэуэ зыхуэхъуэ, апхуэдизу законым тету хэхуэу ахъунэ адрей информацэр хэIущIыIу ищIыну.

IV. Уполномоченэм иI эхуитныгъэхэр

9. Кьыпэщыт кьалэнхэр игъэзэщIэн папщIэ уполномоченэм хуитыныгъэ иIэщ:

щыIэ хабзэхэм тету кьэралыр властым и органхэм, щыIэпIэ унафэр зезыгъакIуэ органхэм, организацхэм, кьулыкъущхьэм я компетенцэр икъуэтркъым икIи щIэуэ хэпIэжьын хуейуэ кьиIэувыркъым.

5. Сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэм я кьащхьэщыжыным пыщIа IуэхугъэмкIэ уполномоченэр ядолажь кьэралыр властым и органхэм, щыIэпIэ унафэр зезыгъакIуэ органхэм, жылагъуэ зэгугъэныгъэхэм, организацхэм, щыхуэхэм.

II. Уполномоченэм и кьалэнхэр

6. Уполномоченэм кьыбгъэдэхуэу мы Положенэм къыдэлъ Iуэхугъэхэр:

сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ кьэралыр властым и органхэм, щыIэпIэ унафэр зезыгъакIуэ органхэм, щыхуэхэм.

Уполномоченэм и Положенэр кьэщтэным и Iуэхугъэ

Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и Указ

1. Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и деж сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ уполномоченэм щыIэм теуху Положенэр мы Указым щIыгъуэ кьэщтэн.

2. Мы Указым кьару егъэзэ Iэ щыщIэздза махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэ КЪАНОКЪУЭ Арсен

Налмэс къалэ
2012 гъэм мэлыжьыхьым и 20-м
№65-УГ

абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ хьумэнымкIэ кьызэрэгъэпэщ Iэмалхэр, сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ щэсыпIэхэм я хабзэхэм сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ я Iыгъ Iуэхугъэ щыIэ щыIэныр;

сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ я Iыгъ Iуэхугъэм и гъэпсыкIэ ООН-м и конвенцэм, Цыхуэм и хуитыныгъэхэмкIэ щэсыпIэхэм ятеуху Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и законодательствэр егъэфIэкIуэныр;

сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ хьумэнымкIэ щыIэ хабзэхэм сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ я Iыгъ Iуэхугъэм и гъэпсыкIэ щыIэ щыIэныр;

сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ я Iыгъ Iуэхугъэм и гъэпсыкIэ щыIэ щыIэныр;

Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и деж сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ щыIэ уполномоченэм и Положенэм и Указым щIыгъуэ кьэщтэн.

1. Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и деж сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ уполномоченэм щыIэм теуху Положенэр мы Указым щIыгъуэ кьэщтэн.

2. Мы Указым кьару егъэзэ Iэ щыщIэздза махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэ КЪАНОКЪУЭ Арсен

Налмэс къалэ
2012 гъэм мэлыжьыхьым и 20-м
№65-УГ

● Нобэ Наркоманиемрэ наркобизнесымрэ ебэныным и дунейпсо махуэщ

Сакъыныгъэр зыщыбмыгъэгъупщэ!

**Нужрей илъэситхум гъэ кьэс республикэм щокIуэкIэ «Къэбэрдей-Балькъэрыр наркотикымрэ гъэхугъуэр. Нобэ Налшык къалэ Абхъазым и утым сыхьэт 16-м Наркоманиемрэ наркобизнесымрэ ебэныным и дунейпсо махуэу ягъэуващ. ООН-м и кьызэрэтелъытамкIэ наркотикымрэ щыхьымэным и хэкIыпIэ нэхьыщхьэр адэ-анэхэм я дежщ - сабийхэр а щхъухь бзаджэм хуемыпытакIын папщIэ гупытэ зэхуэ яхуэщIынхьэщ. Унагъуэм, егъэджакIуэхэм сабийхэм жраIэн хуейщ наркотикхэр кьэгъэсэбэпыным я кьэкIуэнрэ кьызэрэзэпиудынрэ, фIым узэрыхуимышэнрэ. Абы и пIэныкьыкъэ гугъуэхьэр зэрыщIыпIэр, езыхэми ящэфлIныныгъэ зэрахьыр зыщагъэгъупщэн хуейкьым.

Наркотикхэм зэрагъэубгъуным ебэныныр е ар ирагъэкIыныр я нэIэм щагъэузэнкIэ кьыщэгъэпэщыныр кьызэрежьэгъэ илъэси 100-м щIигъуащ. Урысейм Узыншагъэр хьумэныкIэ и министерствэм кьыщэрипытмкIэ, а щхьэхъ бзаджэм ди кьэралым щыдыкьэхэм я бжыгъэр цыхуэ мелуани 3-м щIигъащ. Абхъэм ящыщу мин 800-р сабийхэмрэ ныбжьыщIэхэмрэщ. Къэбэрдей-Балькъэрым афиянымэ щитхъэкIуэрэ цыхуэ мин 1,5-м щыноблагъэ. Апхуэдэ бжыгъэкIэ кьыщыхьащ Наркотикхэм кIэтыпIилъныкIэ управленэр КъБР-м щыIэм Наркоманиемрэ наркобизнесымрэ ебэныным и дунейпсо махуэм и пIэ кьихуэу щекIуэкIа зэIущIэм.

НаркоIуэхущIапIэм и унафэщым и къуэдзэ, полицэм и полковник **Соловьев Николай** кьыдзэриIэтэрэгъащ, Урысейм наркоманиемрэ наркобизнесымрэ ебэнынымкIэ Iуэхугъэр кьэрал политикэм гулытэ нэхъыщхьэ зыхуищIхэм ящыщу. Нужь зэманым а Урысейм зыщыбгъащ, акъыпыр зыгъэутхъэу, цыхуэ гъащIэр зыгъэкIащIыр зэзыхьлIэхэм кьызэрыхэхъуэм экономикэ, лъэпкъ щынагъэншагъэм хьыдэкIуэу зэпIэзэрытныныгъэмрэ уэзыншагъэмкIи щынагъуэ кьет. Апхуэдэуэ кьыхуичъащащ наркотикхэр ахэр зезыгъакIуэхэм я мыльку хэхьапIэу зэрыщIэхьэ щащIэм, абы нэхъри кьыгъащIэ зэпытщ. Дызэрыт илъэсыи и блэкIа мазитхум НаркоIуэхущIапIэм и Iэнатэм щрагъэпэщ щIэныщIадзэ гъэ 255-рэ, абыхэм ящыщу 160-р хьэльэщ, кьыщыщIагъэщащ, наркоегъэзыпIэ 32-рэ щызэхуащIыжащ. Наркотикхэр хабзэм кьемызэгъэуу зегъэщIапIэ кIуэным пыщIа щIопхъащIагъэхэр, ящэжьауэ щыхуи 153-рэ сэтей кьащIащ, наркотик килограмм 82-рэ кьытрахащ.

Мэкъуаугъэгъуэм и 1-м щIидзауэ «Къэбэрдей-Балькъэрыр наркотикымкIэ щыгъэпэщ» Республикэм щокIуэкI. Мазэм кьурыбыдзу Наркотикхэм ебэнынымкIэ управленэм, КъБР-м уэзыншагъэ хьумэныкIэ, ЕгъэджакIуэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ, ЩIалэгъуалэ IуэхугъэмкIэ и министерствэхэм, нэгъуэщI ведомствэхэм я лIыкIуэхэр зыхэт гупым студент общежитэм рейдэхэр щригъэкIуэкIащ, спорт зэхъэзэхуэхэр кьыдэзригъэпщащ, наркотикым зыщыбгъэныр тебухуа фильмхэр игъэлъэгъащ, «Гъуэгу щIантхъуэрыгъуэм» техьэнкIэ хьуну гуп щхьэхуэхэм ядэлэжьащ.

Наркоманиемрэ ебэныным, абы щIалэгъуалэр демыгъэшIуэныр, а щхьэхьым зезытахар кьегъэлъыным и лъэныкъэкIэ хэхьэщхьэ кьалъытэм кьытеувыIащ, сыт хуэдэ лъэныкъэми сабийхэр адэ-анэм и нэIэ щIэтыныр нэхъапэу зэрыщытыр жаIащ зэIущIэм хэтахэу НаркоIуэхущIапIэм и Iэтащхьэм и кьуэдзэ, следствиемкIэ кьудамэм и унафащI **Черкесов Виктор**, оперативнэ кьулыкъым и унафэщым и кьуэдзэ **Лу Тембот**, КъБР-м щIалэгъуалэ IуэхугъэмкIэ и министерствэм и кьудамэм и унафэщI **Текуев Аслъэн**, МВД-м уголовнэ кьулыкъэныгъэмкIэ и Iуэхущапи1эм хабзэнгъэкIэ наркотикхэр зегъэкIуэным ебэнынымкIэ и кьудамэм и унафэщI **Езий Асир**, «Республикэ наркологие диспансер» кьэралI Iуэхущапи1эм и дохутыр нэхъыщхьэм и кьуэдзэ **Удалов Ольгэ** сыМ.

ЩIэкIэ кьызэрыщыдгъэлъэгъуащ, «Къэбэрдей-Балькъэрыр наркотикыншэу» акIэм и кIэух пэкIу-концерт Абхъазым и утым нобэ щекIуэкIынущ. Абы хэтынущ Къэбэрдей-Балькъэрым и артист щIэрыуэхэр, щIалэгъуалэм и Министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ, Iэнатэ зэмылIэужьыгъуэхэм я лIыкIуэхэр. Спорт лIэужьыгъуэ зыбжанэкIэ зэпеуэхэр ирагъэкIуэкIынущ, ныбжьыщIэ щIыкIуэхэм асфальтым сурэтхэр трагъыхьынущ. А зэхъэзэхуэхэм кьыщыдэжанькIэхэм акIэм и кьызэрэгъэпэщакIэм кьыбгъэдэкI саугъэтэхэр ратынущ.

ПэкIу-концертым сыхьэт 16-м щIидзэнущ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

● Шэрэдж куей

ЦIыхубзхэр зэхохьэ

Бабугент къуажэм и ЦIыхубзхэм я советым иригъэкIуэкIа зи чэзу зэIущIэм уб-гъуауэ щытепсэлъыхьащ къыдэкIуэтей щIэлбэр фадэм, наркотикым, щIэпхъаджагъэхэм ящыщыгъуэныр, абыхэм гъэсэныгъэ тэмэм рэ щIэныгъэрэ яб1эгъэдэлъхьэным тэуха Iэмалхэм.

ЗэIуЩIэМ кьыщыпсэлъа, жылагъуэ адыгэмрэ и Iэтащхьэ Уэсмэн Мыхьутар Советым хэтхэр щыгъуазэ ищIащ лэжьыгъэфI сыт щыIуэн кьыщрахьэлIэу, пыщIа зэмылIэужьыгъэхэр зы унагъуэм хуэдэу щызэдэпсэууэ кьэзгъуэгурыкIуэ мылу зи жьыIэр кьыдэкIуэтей щIэлбэм щапхъэ зытратхэн нэхъыбэ кьыхуIэкIэмрэ бын хъэрзынэхэр зыгъэса унагъуэхэмкIэ зэрыкъулейр. Анхуэдэу ар кьыщызэтеувдащ кьуажэм нобэ къыщрахьэлIэу ЩIалэгъуалэр гъэмрэ щIалэгъуалэр гуащIэдэкI хьэлэлым дегъэхьэха зэрыхъыну щыкIэмрэ.

ЦIыхубзхэм я зэIущIэм кьыщагъэтащ къуажэдэсхэр иджыпсту зытегущыэвых Iуэхугъуэхэри. Абыхэм ящыщщ жылагъуэдэсхэр жьабзагъэхэм ткIийуэ кIэлъыплъ Iыхьэ зэрыхуейр. Бабугентым мы махуэхэм иужь щIэхьэнущ псы кьагъэсэбэпар дэзышь бжьамийкэр ремонт щIынымэ. Абы елъытыгъуэ ник хьэлъэхэр кьрашэлащ. Мы Iуэхум кьыдэкIуэ зэхуэмыдэхэр щыIэныгъэ зэрыгъэсэнущ. Сэкъат зыгъэуэгъэ пор жапIэхэр зэрагъэпэщыжынущ, гъэзэгу зэхэкъутахэм щIэрыщIэгу асфальт тралъхьэнущ.

Къэдж администрацIэм и унафэщым уэрамхэм зи цIэ зэрахьэ лъэпкъхэр кьыхуиджащ гъэзэгу лэжьыгъэр кьежьапIэхэр зэрагъэпэщыжынущ, гъэзэгу зэхэкъутахэм щIэрыщIэгу асфальт тралъхьэнущ.

ЖАНХЪУЭТ Зуэз.

Арат зэреджэр Къэбэрдей-Балькъэр къэрал мэкъумэщ академием щекIуэкIа зэхуэсым. Ар зэIущIэгъу кьызэрагъэпэщащ КъБР-м и Парламентым, КъБКъМА-м, КъБР-м егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм, МВД-м, Налшык къалэ администрацIэм, жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм, нэгъуэщI Iуэхугъэхэм.

ЗэIуЩIэр кьыдэзыгъэпэщахэм кьалэну зыхуагъэувыжат хабзэм кьемызэгъэшу щIэпхъаджащIэхэм езыр-езыру кьызэрагъэпэща экстремист гупхэм зи акъыл мытIыса щIэбгъэ Iэпсцlагъэкlэ хашIыкIу кьызэтрагъэувыIэныр, Iэмал зэхуэмыдэжэр кьагъэсэбэпу терроризмым пэщIэувэныр, щIалэгъуалэр хэку-гъэзэжу щызэдэпсэууэ кьэзгъэгурыкIуэ мылу жьыIэр кьыдэкIуэтей щIэлбэм щапхъэ зытратхэн нэхъыбэ щIэныгъэ зэрыгъэгурыкIуэ мылу зи жьыIэр кьыдэкIуэтей щIэлбэм щапхъэ зытратхэн нэхъыбэ щIэныгъэмрэ бын хъэрзынэхэр зыгъэса унагъуэхэмкIэ зэрыкъулейр. Анхуэдэу ар кьыщызэтеувдащ кьуажэм нобэ къыщрахьэлIэу, пыщIа зэмылIэужьыгъэхэр зы унагъуэм хуэдэу щызэдэпсэууэ кьэзгъэгурыкIуэ мылу жьыIэр кьыдэкIуэтей щIэлбэм щапхъэ зытратхэн нэхъыбэ щIэныгъэмрэ бын хъэрзынэхэр зыгъэса унагъуэхэмкIэ зэрыкъулейр. Абыхэм ящыщу мин 800-р сабийхэмрэ ныбжьыщIэхэмрэщ. Къэбэрдей-Балькъэрым афиянымэ щитхъэкIуэрэ цыхуэ мин 1,5-м щыноблагъэ. Апхуэдэ бжыгъэкIэ кьыщыхьащ Наркотикхэм кIэтыпIилъныкIэ управленэр КъБР-м щыIэм Наркоманиемрэ наркобизнесымрэ ебэныным и дунейпсо махуэм и пIэ кьихуэу щекIуэкIа зэIущIэм.

НаркоIуэхущIапIэм и унафэщым и къуэдзэ, полицэм и полковник **Соловьев Николай** кьыдзэриIэтэрэгъащ, Урысейм наркоманиемрэ наркобизнесымрэ ебэнынымкIэ Iуэхугъэр кьэрал политикэм гулытэ нэхъыщхьэ зыхуищIхэм ящыщу. Нужь зэманым а Урысейм зыщыбгъащ, акъыпыр зыгъэутхъэу, цыхуэ гъащIэр зыгъэкIащIыр зэзыхьлIэхэм кьызэрыхэхъуэм экономикэ, лъэпкъ щынагъэншагъэм хьыдэкIуэу зэпIэзэрытныныгъэмрэ уэзыншагъэмкIи щынагъуэ кьет. Апхуэдэуэ кьыхуичъащащ наркотикхэр ахэр зезыгъакIуэхэм я мыльку хэхьапIэу зэрыщIэхьэ щащIэм, абы нэхъри кьыгъащIэ зэпытщ. Дызэрыт илъэсыи и блэкIа мазитхум НаркоIуэхущIапIэм и Iэнатэм щрагъэпэщ щIэныщIадзэ гъэ 255-рэ, абыхэм ящыщу 160-р хьэльэщ, кьыщыщIагъэщащ, наркоегъэзыпIэ 32-рэ щызэхуащIыжащ. Наркотикхэр хабзэм кьемызэгъэуу зегъэщIапIэ кIуэным пыщIа щIопхъащIагъэхэр, ящэжьауэ щыхуи 153-рэ сэтей кьащIащ, наркотик килограмм 82-рэ кьытрахащ.

Мэкъуаугъэгъуэм и 1-м щIидзауэ «Къэбэрдей-Балькъэрыр наркотикымкIэ щыгъэпэщ» Республикэм щокIуэкI. Мазэм кьурыбыдзу Наркотикхэм ебэнынымкIэ управленэм, КъБР-м уэзыншагъэ хьумэныкIэ, ЕгъэджакIуэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ, ЩIалэгъуалэ IуэхугъэмкIэ и министерствэхэм, нэгъуэщI ведомствэхэм я лIыкIуэхэр зыхэт гупым студент общежитэм рейдэхэр щригъэкIуэкIащ, спорт зэхъэзэхуэхэр кьыдэзригъэпщащ, наркотикым зыщыбгъэныр тебухуа фильмхэр игъэлъэгъащ, «Гъуэгу щIантхъуэрыгъуэм» техьэнкIэ хьуну гуп щхьэхуэхэм ядэлэжьащ.

Наркоманиемрэ ебэныным, абы щIалэгъуалэр демыгъэшIуэныр, а щхьэхьым зезытахар кьегъэлъыным и лъэныкъэкIэ хэхьэщхьэ кьалъытэм кьытеувыIащ, сыт хуэдэ лъэныкъэми сабийхэр адэ-анэм и нэIэ щIэтыныр нэхъапэу зэрыщытыр жаIащ зэIущIэм хэтахэу НаркоIуэхущIапIэм и Iэтащхьэм и кьуэдзэ, следствиемкIэ кьудамэм и унафащI **Черкесов Виктор**, оперативнэ кьулыкъым и унафэщым и кьуэдзэ **Лу Тембот**, КъБР-м щIалэгъуалэ IуэхугъэмкIэ и министерствэм и кьудамэм и унафэщI **Текуев Аслъэн**, МВД-м уголовнэ кьулыкъэныгъэмкIэ и Iуэхущапи1эм хабзэнгъэкIэ наркотикхэр зегъэкIуэным ебэнынымкIэ и кьудамэм и унафэщI **Езий Асир**, «Республикэ наркологие диспансер» кьэралI Iуэхущапи1эм и дохутыр нэхъыщхьэм и кьуэдзэ **Удалов Ольгэ** сыМ.

ЩIэкIэ кьызэрыщыдгъэлъэгъащ, «Къэбэрдей-Балькъэрыр наркотикыншэу» акIэм и кIэух пэкIу-концерт Абхъазым и утым нобэ щекIуэкIынущ. Абы хэтынущ Къэбэрдей-Балькъэрым и артист щIэрыуэхэр, щIалэгъуалэм и Министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ, Iэнатэ зэмылIэужьыгъуэхэм я лIыкIуэхэр. Спорт лIэужьыгъуэ зыбжанэкIэ зэпеуэхэр ирагъэкIуэкIынущ, ныбжьыщIэ щIыкIуэхэм асфальтым сурэтхэр трагъыхьынущ. А зэхъэзэхуэхэм кьыщыдэжанькIэхэм акIэм и кьызэрэгъэпэщакIэм кьыбгъэдэкI саугъэтэхэр ратынущ.

ПэкIу-концертым сыхьэт 16-м щIидзэнущ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

● Абы дегъэпIейтей

ЩIалэгъуалэр терроризмым и бийщ

Бабугент къуажэм и ЦIыхубзхэм я советым иригъэкIуэкIа зи чэзу зэIущIэм убгъуауэ щытепсэлъыхьащ къыдэкIуэтей щIэлбэр фадэм, наркотикым, щIэпхъаджагъэхэм ящыщыгъуэныр, абыхэм гъэсэныгъэ тэмэм рэ щIэныгъэрэ яб1эгъэдэлъхьэным тэуха Iэмалхэм.

ЗэIуЩIэМ кьыщыпсэлъа, жылагъуэ адыгэмрэ и Iэтащхьэ Уэсмэн Мыхьутар Советым хэтхэр щыгъуазэ ищIащ лэжьыгъэфI сыт щыIуэн кьыщрахьэлIэу, пыщIа зэмылIэужьыгъэхэр зы унагъуэм хуэдэу щызэдэпсэууэ кьэзгъэгурыкIуэ мылу жьыIэр кьыдэкIуэтей щIэлбэм щапхъэ зытратхэн нэхъыбэ щIэныгъэмрэ бын хъэрзынэхэр зыгъэса унагъуэхэмкIэ зэрыкъулейр. Анхуэдэу ар кьыщызэтеувдащ кьуажэм нобэ къыщрахьэлIэу, пыщIа зэмылIэужьыгъэхэр зы унагъуэм хуэдэу щызэдэпсэууэ кьэзгъэгурыкIуэ мылу жьыIэр кьыдэкIуэтей щIэлбэм щапхъэ зытратхэн нэхъыбэ щIэныгъэмрэ бын хъэрзынэхэр зыгъэса унагъуэхэмкIэ зэрыкъулейр. Абыхэм ящыщу мин 800-р сабийхэмрэ ныбжьыщIэхэмрэщ. Къэбэрдей-Балькъэрым афиянымэ щитхъэкIуэрэ цыхуэ мин 1,5-м щыноблагъэ. Апхуэдэ бжыгъэкIэ кьыщыхьащ Наркотикхэм кIэтыпIилъныкIэ управленэр КъБР-м щыIэм Наркоманиемрэ наркобизнесымрэ ебэныным и дунейпсо махуэм и пIэ кьихуэу щекIуэкIа зэIущIэм.

НаркоIуэхущIапIэм и унафэщым и къуэдзэ, полицэм и полковник **Соловьев Николай** кьыдзэриIэтэрэгъащ, Урысейм наркоманиемрэ наркобизнесымрэ ебэнынымкIэ Iуэхугъэр кьэрал политикэм гулытэ нэхъыщхьэ зыхуищIхэм ящыщу. Нужь зэманым а Урысейм зыщыбгъащ, акъыпыр зыгъэутхъэу, цыхуэ гъащIэр зыгъэкIащIыр зэзыхьлIэхэм кьызэрыхэхъуэм экономикэ, лъэпкъ щынагъэншагъэм хьыдэкIуэу зэпIэзэрытныныгъэмрэ уэзыншагъэмкIи щынагъуэ кьет. Апхуэдэуэ кьыхуичъащащ наркотикхэр ахэр зезыгъакIуэхэм я мыльку хэхьапIэу зэрыщIэхьэ щащIэм, абы нэхъри кьыгъащIэ зэпытщ. Дызэрыт илъэсыи и блэкIа мазитхум НаркоIуэхущIапIэм и Iэнатэм щрагъэпэщ щIэныщIадзэ гъэ 255-рэ, абыхэм ящыщу 160-р хьэльэщ, кьыщыщIагъэщащ, наркоегъэзыпIэ 32-рэ щызэхуащIыжащ. Наркотикхэр хабзэм кьемызэгъэуу зегъэщIапIэ кIуэным пыщIа щIопхъащIагъэхэр, ящэжьауэ щыхуи 153-рэ сэтей кьащIащ, наркотик килограмм 82-рэ кьытрахащ.

Мэкъуаугъэгъуэм и 1-м щIидзауэ «Къэбэрдей-Балькъэрыр наркотикымкIэ щыгъэпэщ» Республикэм щокIуэкI. Мазэм кьурыбыдзу Наркотикхэм ебэнынымкIэ управленэм, КъБР-м уэзыншагъэ хьумэныкIэ, ЕгъэджакIуэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ, ЩIалэгъуалэ IуэхугъэмкIэ и министерствэхэм, нэгъуэщI ведомствэхэм я лIыкIуэхэр зыхэт гупым студент общежитэм рейдэхэр щригъэкIуэкIащ, спорт зэхъэзэхуэхэр кьыдэзригъэпщащ, наркотикым зыщыбгъэныр тебухуа фильмхэр игъэлъэгъащ, «Гъуэгу щIантхъуэрыгъуэм» техьэнкIэ хьуну гуп щхьэхуэхэм ядэлэжьащ.

Наркоманиемрэ ебэныным, абы щIалэгъуалэр демыгъэшIуэныр, а щхьэхьым зезытахар кьегъэлъыным и лъэныкъэкIэ хэхьэщхьэ кьалъытэм кьытеувыIащ, сыт хуэдэ лъэныкъэми сабийхэр адэ-анэм и нэIэ щIэтыныр нэхъапэу зэрыщытыр жаIащ зэIущIэм хэтахэу НаркоIуэхущIапIэм и Iэтащхьэм и кьуэдзэ, следствиемкIэ кьудамэм и унафащI **Черкесов Виктор**, оперативнэ кьулыкъым и унафэщым и кьуэдзэ **Лу Тембот**, КъБР-м щIалэгъуалэ IуэхугъэмкIэ и министерствэм и кьудамэм и унафэщI **Текуев Аслъэн**, МВД-м уголовнэ кьулыкъэныгъэмкIэ и Iуэхущапи1эм хабзэнгъэкIэ наркотикхэр зегъэкIуэным ебэнынымкIэ и кьудамэм и унафэщI **Езий Асир**, «Республикэ наркологие диспансер» кьэралI Iуэхущапи1эм и дохутыр нэхъыщхьэм и кьуэдзэ **Удалов Ольгэ** сыМ.

ЩIэкIэ кьызэрыщыдгъэлъэгъащ, «Къэбэрдей-Балькъэрыр наркотикыншэу» акIэм и кIэух пэкIу-концерт Абхъазым и утым нобэ щекIуэкIынущ. Абы хэтынущ Къэбэрдей-Балькъэрым и артист щIэрыуэхэр, щIалэгъуалэм и Министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ, Iэнатэ зэмылIэужьыгъуэхэм я лIыкIуэхэр. Спорт лIэужьыгъуэ зыбжанэкIэ зэпеуэхэр ирагъэкIуэкIынущ, ныбжьыщIэ щIыкIуэхэм асфальтым сурэтхэр трагъыхьынущ. А зэхъэзэхуэхэм кьыщыдэжанькIэхэм акIэм и кьызэрэгъэпэщакIэм кьыбгъэдэкI саугъэтэхэр ратынущ.

ПэкIу-концертым сыхьэт 16-м щIидзэнущ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Электрон зэпыщIэныгъэхэм зрагъэубгъу

● Iуэхутхьэбзэ

Къэрал кIуэцI Iуэхущхьэмкlэ министерствэу КъБР-м щыIэм иджыблагъэ щекIуэкIа брифингым кьызэрыщыжьагъэщамкIэ, министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ щIыхуэхэм зэхуэсыгъэ Iуэхутхьэбзэхэр яхуэщIэным мэкьуаугъуэм и 1-м ирихьэлIэу зэхуэхьэзыру щытын хуейщ.

КъБР-мкIэ МВД-м «Къэрал муниципальнэ Iуэхутхьэбзэхэр яхуэщIэным кьызэрэпэщащ и Iуэхугъэ» федеральнэ законым ипкъ иткIэ, щIыхуэхэм яуаIэ электрон зэпыщIэныгъэм нэхъри зэрызрагъэубгъуным хущIокъу. Министерствэм технологиехэмкIэ, зэпыщIэныгъэмрэ хьыбархэр кьуэмыкIэ и центрым и унафэщI Дыкьыбжэ Александр кьызэхуэсахэр щыгъуазэ зэрищIамкIэ, МВД-м и Iэнатэ зыбжанэм электрон Iуэхутхьэбзэхэр зэфIах. Абы кьэрал Iуэхутхьэбзэ лIэужьыгъуи 4 хеубыдэ: политикэ репрессием и лей зытехьахэр зекI щыжьыныр, цыхуэм суд тращIыхьауэ, абы теуху уголовнэ Iуэхугъэхэр зэрыщIэтауэ зэрыщIэм тым, апхуэдизкIэ зэрыщыжьыIэм е кьызэрэзэпыщIэныгъэм теухуа дэфтэрхэр, кьэрал кIуэцI Iуэхущхьэмкlэ Iэнатlэм и архивхэм щахьыуэ тхьылъхэм я коопинехэр ятынущ. Урысей Федерацэм и юрисдикцие ящыщу Iуэхугъэхэр зэрыщIэтыр, Урысей Федерацэм и Правительствэм и къэрар щIыгъуэ Iуэхугъэхэр зэрыщIэтыр, Урысей Федерацэм и Президентым и деж сабийм и хуитыныгъэхэмкIэ щыIэ уполномоченэм, сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ я Iыгъ Iуэхугъэм и гъэпсыкIэ щыIэ щыIэныр, Урысей Федерацэм и Конституцэм, Урысей Федерацэм Уцугъэхэмкlи и кодексым, «Сабийм и хуитыныгъэхэр Урысей Федерацэм кьыщызэгъэпэщыныкIэ щэсыпIэхэм я Iуэхугъэ» Федеральнэ законым, адрей федеральнэ законхэм, Урысей Федерацэм и хабзэ мардэхэм, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Конституцэм, «Сабийм и хуитыныгъэхэр Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм кьыщызэгъэпэщыныкIэ щэсыпIэхэм я Iуэхугъэ» Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Законым, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и адрей законхэм, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Iэтащхьэм и указхэмрэ унафэхэмрэ, апхуэдизу мы Положенэм тету.

4. Уполномоченэм и лэжьыгъэр сабийм и хуитыныгъэхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ абы и сэфэн зыхэлъхэмрэ кьащхьэщыжыкIи щыIэ зыкьыхуэзыгъэзэхэм я псэукIэм теуху щыIэуэ зыхуэхъуэ, апхуэдизу законым тету хэхуэу ахъунэ адрей информацэр хэIущIыIу ищIыну.

IV. Уполномоченэм иI эхуитныгъэхэр

9. Кьыпэщыт кьалэнхэр игъэзэщIэн папщIэ уполномоченэм хуитыныгъэ иIэщ:

щыIэ хабзэхэм тету кьэралыр властым и органхэм, щыIэпIэ

Уи ныбэ из хъуамэ, адэкIэ умыкудэ

● Уаз

Псалъэм я нэхъ пэжыр Алыхьталэм ейрац, хабзэмэ я нэхъыфIыр Бегьымбарым зэрэмхьарац, Iуэхуу щыIэмэ я нэхъ Iейр абы ешмэзэгъ хэпIыкъэнрац.

«СыТ уи мурад нэхъыщхьэр?» жыIэрэ, дэтхэнэ муслъымэнми уеупщIмэ, куэдрэ мыгупсысэу жэуап къуитыжыфIынущ: «Си мурад нэхъыщхьэр Алыхьталэм и арэзынигъэр ящэлэжьынрац». Ар насыпышхуэщ, дауи, ущIэпсэур пщIэжу, зы мурад пыухыкIа гуэр уиIэу абы ухуэкIуэу, гупсысэфIхэр уи гъаязэу мы дунейм утетыныр. Арщхьэкlэ мурадыфI уиIэ, уи гум фIы иль къудейкIэ зы лъагапIэ, насып гуэр ульэIэсхьыну щытхъыр. Уеблэмэ зи арэзынигъэр къэплъыхьуэ Алыхь Инми, къеухьэкI-нехьэкI хэмылъу, занщIэу къыжьеIэ: «Фэ фыщIэхъуэпс къудейкIэ къыфIыхьынукъым (фызыщIэхъуэпсыр). Iей зыщIам къыпэкIуэращ къратыжынур, Алыхьым хэмылщ, абы уэчыли дэIепыкъуэгъуи игъуэтынукъым. Ауэ, мУмину фIы зыщIэр, ар цыхьухъумэ цыхьубзми, Жэнэтым ихьэнущ, нэбдзыпэм ишэчын хуэдизкIи Iей къытрагъэхьэнукъым» *(Iэн-Нисаи).*

НтIэ Алыхьым и арэзынигъэр къэтпIыхьуэр пэжмэ, апхуэдэ зы Iомащц мыпIэку тIэщIэпIыхэри. Абы и къэгъэсэбэпыкIэмкIэ сыт хуэдизу дыхуэпэж мурад зыхуэдгъэувыжам?

Алыхьым дыззригъэунэхуэхэм ящыщщ мыпIыкър. Ар диIэмэ, абы и фIыщIэ тщIыфрэ, фIыкIэ къэдгъэсэбэпыфрэ? ДимыIэмэ, щыIэныгъэ зыхэдгъэпытыфрэ хьэмрэ хьэрэмыгъэкIэ ар зэрыщIэрыдгъэхьэнум дегупсысэрэ?!

Нобэ нэхъ зытедгъэщIэну дызыхуейр диIэ мыпIыкър ящыIэрыдгъэсэбэпращ. Зы щIыпIи тхуэмыхьыжыну, нэм къыщIэуэу утыкум ильхьэкъэм ящыщщ: мыпIку тIэщIапIыр Алыхьым зэрыфIэфым хуэдэу кьыззэрыдмыгъэсэбэпыр, ар куэдрэ Iисраф зэрытщIыр. Зэдгъэзаухэрэкъым тIшхымкIэ, щыгтIагъэмкIэ, дызыщIэсхэмкIэ, дызэрысхэмкIэ, къэдгъэсэбэп хьэпшыпхэмкIэ...

ЩIыхь дапщэ кьытхэт зэкIэм щхьэкIэ псэууэ?! Ди жагъуэ зэрыкъущи, кIуэ пэтми апхуэдэхэм я бжыгъэм хохьуэ. Абы щыгъуэми цыхьур псэун, лэжьэн щхьэкIэ шхэн хуейуэ аращ. Ерыскъым и мыхьэнэр уи IэпкIэ лъапкъыр щIимыгъэхуиращ. Ар жыджару зыгъэлажьэфын хуэдиз пшхымэ, адэкIэ уи Iуэху упрыкъэжьыхъэщ.

Шхэн Iуэхур езыр мыхьэнэщхуэ зиIэ лэжьыгъэ щхьэжу нобэ дэ тщIащ: нэху щымэ, щэджагъуэ хьуэхуIэ ерыскъы гъэхьэзырыным ящыщ ихтэу, адэкIэ къэнэжа зэманыр абы и къытегъэуэным, зэхьэлIэным, къэнар зэщIэкъуэжьным, зытешхыхьэхэр гъэкъэбзэжьным ехьыжри, мис апхуэдэурэ пщэфIапIэм я гъащIэр унэгущэ куэдым щагъакIуэ.

Мухьэммэд бегьымбарым жеIэ: «Из ящIу щыIэм я нэхъ Iейуэ цыхьм из ищIыр и ныбэращ. Къэмыджалэу щызыгъэтыр дзэкъэгъуэ зыбжанэм ирикъунущ цыхьр, ауэ мыхъужьхэмэ, (и шхапIэм) и зы Iыхьэ щанэр шхыным, зы Iыхьэ щанэр псыхэкIым, зы Iыхьэ щанэр и бэуэным хухихынщ» *(Тирмизий).*

Мухьэммэд ибн аль-Хьэсэн Iэш-Шейбаний етх: «Iисрафым щыIущ уи ныбэ из хъуэ пэтрэ, иджыри ушхэныр... Iисрафым щыIущ узыхуэныкъуэм нэхърэ нэхъыбэ шхын Iэнэм къытебгъэуэныр... Iисрафым щыIущ шхын IэпыщIэхуэр къомыщтэжыныр...».

ЩыIагъыми и Iэхуэри араш, Щэч хэмылъу мыбдежым ди цыхьубзэм щрагъэлэй. Ауэ цыхьухъумэ куэду яхэт хъуащ абыхэм япэ ибгъуэвэ хъунуэкIэ. ЩыIагъыным Iисраф зэрыхьыхьэр шхыным хуэдэ дыдэущ. Узыхуэныкъуэм щIигъуэ псори лейщ.

Унэ дызыщIэсым и гугъу тщIымэ, къыумыгъэсэбэпын псэуалъэ пщIамэ, узыхуэныкъуэм нэхърэ нэхъ лъагэу дэпщIеямэ - ари Iисрафщ. Лэжьыгъэ, мыпIку лей абыхэм ятегъэкIуэдэныр муслъымэныгъэм игъэдахэркъым.

Ерыскъыуэ, щыгъыну, псэуалъэу, иризекIуэну цыхьр зыхуэныкъуэр мащIэ дыдэщ. Абы щыгъыр нэпсеягъым, фыгъуэным, зыгъэпIиинигъэм къахохI. Лейуэ зэпхьэлIэ, къеплъэфалIэ псори Iисраф уощI - уэри къыпхуэгъэсэбэпыркъым, адрей хэзнэкъуэми лъыбгъэсыркъым. Аращ ахэр ислъам диным щIигъэхьэрэмар. Iисраф щIыныр зи хьэлым и щхьэр фIыIуэу ильагъуэу аращ, ИIэр къелъжьми, нэгъуэщIым иримытын папщIэ сыт хуэдэуи игъэкIуэдынущ. КъищынэмыщIауэ мыпIку лей зэпIэфэпIэныр акъылыншагъэщ. Сыт хуэдиз абы текIуэдар, иджыри текIуэдэнур дапщэ хьурэ?! Мы дунейр гъэпцIакIуэщ икIи гъэхутакIуэщ: нобэ уиIэмэ щIадей уиIэжьым.

Щхэн Iейм уи узынщагъэр щихькIэ, щыгъын, унэ, автомашинэ куэдым дыгъуакIуэхэр, щIэпхъаджащIэхэр къыдихьэхэу абыхэм уаIэщIэкIуэдыжьинкIэ щыхъунукIэ, абыхэм защыпхъумэмэ уи щхьэкIи, уи Iыхьлыкли, уи щIэблэкIи нэхъыфIкъэ?! ЦIыхуэсэр арэзы щIыгъуейщ, ар сыт щыгъуи нэхъыбэм хуоIэ. КъэзыгъэувыIэфынур динкIэ иIэ фIэщхъунигъэмрэ Iейр зэрыхьэрэмыр къыгурызыгъаIуэ акъылымрэщ.

Нобэрей ди уазым и Iэуахыу иджыри зы хьэдис лъапIэ къэтхьыну дыхуейт: «Си Iумэтым щIыкIу нэхъ Iей дыдэхэм ящыщу яхэтхэр гъэфIауэ къэхъуахэращ: шхын зэмылIэужьыгъуэхэмрэ, щыгъын зэмыщхьхэмрэ къэзылъхьэхуэху, жьэшхуэ зэщIэзыххэр» *(Ахьмэд, Хьаким).* Мы псалъэхэм узэгупсысын куэд яхэлъщ.

Кэнжэ къуажэм щыIэрагъэнэщыжа мэжджытым и теплъэр.

Псэм хэлъ мыхъумыщIагъэр хэдгъэкъэбзыкIыу

● Уху эныгъэ

Кэнжэ къуажэм кьыщыIэуIуахащ щIэрыщIэу кьыIэрагъэпэщыжа мэжджытыр. Абы теухуа зэIущIэр иригъэкIуэкIащ къуажэ администрацэм и тхьмадэ Пщынокъуэ Олег:

- НОБЭ махуэ лъапIэщ, - жиIащ абы. - Илъэс 30 и пэкIэ яуха мэжджытым сэлъи и тхьдэ иIэжщ. Тхьэм щеIлъIу хьун уиI а зэманым къуажэдэсхэм яI э зэрыхьуам и фIыгъэ хэлъщ абы щыгъуэ колхозым и унафэщIу щыта Унэжокъуэ Борис. Хуэм-хуэмурэ кхъахэ хъууэ хуежьа мэжджытыр зыхуей хуэгъэзэныр зи жэрдэмуэ щыта Хьуажь Мухьэмэд-Хьери, кьуажэдэс хьэрычэтыщIэхэми, щIалэгъуалэмэ яхуэгъэкIыжа Iисраф къагъэнакъым Тхьэ ельэIуп Iэм ф къытеуэжьи папщIэ. Куэд щIакъым Мухьэмэд-Хьер дунейм зэрехьыжр, ауэ абы кьызэринэкIа IуэхущIафэр мы жьыпэм зэи ящыгъупщэну кьыщIэкIынкъым.

Пщынокъуэм и псалъэм пищащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Муслъымэнхэм я Iуэхущ Iап Iэм и унафэщI Дзасэжь Хьэзрэталий. Абы жиIащ:

- ФIыщIэ худощI мыпхуэдэ махуэ тлъапIэ дэзыгъэлъэгъуахэм! Тхьэм мы унэр щIалэгъуалэ кIуапIэ ищI. Абыхэм захуэгъазэу, нэхъыжьыIуэхэми зохахьу, жысIэнут «джихьад» жыхуаIэм кьикIыр ди гум, ди псэм хэлъ мыхъумыщIагъэр хэдгъэкъэбзыкIынырауэ зэрыщытыр. Ныкъусаныгъэу кьэпльытэм щхьэкIэ Iэщэ кьэпщтэныр езы Алыхьталэм зэи кьабыл имыщIынщ. Сыхуейт мы унэм кьыщIыхь зэтхэнэзыми игу фIы ильыну, ди ЩхьэщыгУ итым зыхуигъазэу, Абы и деж гупсэхуГъуэ щыльыхьуэну. ИпэкIэ жаIа псалъэм кьытезгъэзэжу, Хьуажь Мухьэмэд-Хьер и фIыщIэр кьыхэзгъэщынут. Нобэ мы унэшхуэм иIэ хьуа тепльэ дахэм а лIым и гуащIи хэльщ. ДяпэкIэкъуажэм нэхьри зиузэщIымыкIэ мы мэжджытыр сбэзн хьун Алыхьым ящI!

Мэжджыт кIуэцIыр нэхьри зыгъэбжьыфIэхэм ящыщщ, зэIущIэр щекIуэкIа пэщышхуэм и блынхэм адыгэбзэкIэ, балъкъэрыбзэкIэ, хьэрыпыбзэкIэ кьыхаIущIыкIа, КъурIэным кьраха Iэятхэм щыщ укьызэрыщеджэри.

Мы махуэм Кэнжэ жылагъуэм и муслъымэнхэм я дин зэгухьэныгъэм и унафэщIу, мэжджытым и Iимаму хахащ, Хьуажь Мухьэмэд-Хьер и гъэсэн Iэхъуэбэч Ашэмэз.

«Кэнжэ» колхозым и унафэщIу илъэс куэдкIэ дзэжа Унэжокъуэ Борис гуфIэгъуэ зэIущIэм теухуауэ зыщыхуиГъазэм, жиIащ:

- Нобэ утыкур зылыдгъэса щIалэщIэр и къалэным Тхьэм пигъэльэщ. Ди нэхъыжьыфIхэм мэжджытыр кIуапIэ яхуэхьуну Тхьэм жиIэ! Мыбы ущIэсу гъащIэм уегупсысыну фIыгъуэшхуэщ, щIэблэмэ нэхьыжьхъэм щапхъэ кьытрахынщ. Кьимыдэкlэ, щIалэгъуалэмэ захуэзогъаза диным кьыдэкIуэу, ди адыгэ хабзэри нэмысри зыщамыгъэгъуэщIыну. Языныкъуэхэм деж сэ кьысщохьу цIыхур гъэса хьунымкIэ, дахагъэ-гуапагъэм хуэущиинымкIэ ди лъэпкъ хабзэхэм хуэдэ цIыхуцIэ зиIэм къамыгупсысауэ! Ар гъуазэфI зыхуэхьун ди щIэблэр Тхьэм ищI!

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

Къуажэ администрацэм и Iэтащхьэ Пщынокъуэ Олег *(щытщ)*, щIэблэм я уцижкIуэ, кэнжэдэс нэхьыжьыфIхэм ящыщ Болий Мустэфа, КъБР-м и Муслъымэнхэм я Iуэхущ Iап Iэм и унафэщI Дзасжь Хьэзрэталий, Кавказ Ищхьэрэ ислъам институтым и ректор Чочаев Шарафутдин.

Сурэтхэр **КЪАРЕЙ Эдиз** *трихащ.*

IэлъэщI щIателъыр

● Хьыбар

ЩIэныгъэ куу зыбгъэдэль, Уэсмэн къэралыгъуэм и лIыкIуэу Европэм и къалащхьэ куэдым щылэжьа Iэхьмэд Рэфикъ Баша щыIуу гурыхуэт, акьыл жан зиIэт. Зы зэIущIэ гуэрым хэту инджылыз дипломатыр абы кьеупщIащ, ауан щIэльу, фIэмдахэу:

- Къуэкlыпlэм щыпсэу цIыхубзэкр цIыхухъуэм яхэмыту, абыхэм яхэмыхьэу, Iэлъэщ Iри зытрамыхыу щхьэ псэухэрэ?

- ЯлIэм кьабгъэдэмыкIа бын япIыну хуеийэкъыми аращ, - жриIэжащ абы Iэхьмэд Рэфикъ.

Ажэуапыр мыхьэпс кьытракIам хуэдэу кьыщыхуащ инджылыз лIыкIуэм, хьэкъурт жьэдэль нэхьей, жиIэнри имыщIэу зэIынащ.

- Къуэкlыпlэм щыпсэу цIыхубзэкр цIыхухъуэм яхэмыту, абыхэм яхэмыхьэу, Iэлъэщ Iри зытрамыхыу щхьэ псэухэрэ?

- Ар насыпышхуэщ, дауи, ущIэпсэур пщIэжу, зы мурад пыухыкIа гуэр уиIэу абы ухуэкIуэу, гупсысэфIхэр уи гъаязэу мы дунейм утетыныр. Арщхьэкlэ мурадыфI уиIэ, уи гум фIы иль къудейкIэ зы лъагапIэ, насып гуэр ульэIэсхьыну щытхъыр. Уеблэмэ зи арэзынигъэр къэплъыхьуэ Алыхь Инми, къеухьэкI-нехьэкI хэмылъу, занщIэу къыжьеIэ: «Фэ фыщIэхъуэпс къудейкIэ къыфIыхьынукъым (фызыщIэхъуэпсыр). Iей зыщIам къыпэкIуэращ къратыжынур, Алыхьым хэмылщ, абы уэчыли дэIепыкъуэгъуи игъуэтынукъым. Ауэ, мУмину фIы зыщIэр, ар цыхьухъумэ цыхьубзми, Жэнэтым ихьэнущ, нэбдзыпэм ишэчын хуэдизкIи Iей къытрагъэхьэнукъым» *(Iэн-Нисаи).*

НтIэ Алыхьым и арэзынигъэр къэтпIыхьуэр пэжмэ, апхуэдэ зы Iомащц мыпIку тIэщIапIыр. Абы и къэгъэсэбэпыкIэмкIэ сыт хуэдизу дыхуэпэж мурад зыхуэдгъэувыжам?

Алыхьым дызэригъэунэхуэхэм ящыщщ мыпIкър. Ар диIэмэ, абы и фIыщIэ тщIыфрэ, фIыкIэ къэдгъэсэбэпыфрэ? ДимыIэмэ, щыIэныгъэ зыхэдгъэпытыфрэ хьэмрэ хьэрэмыгъэкIэ ар зэрыщIэрыдгъэхьэнум дегупсысэрэ?!

Нобэ нэхъ зытедгъэщIэну дызыхуейр диIэ мыпIкър ящыIэрыдгъэсэбэпращ. Зы щIыпIи тхуэмыхьыжыну, нэм къыщIэуэу утыкум ильхьэкъэм ящыщщ: мыпIку тIэщIапIыр Алыхьым зэрыфIэфым хуэдэу кьыззэрыдмыгъэсэбэпыр, ар куэдрэ Iисраф зэрытщIыр. Зэдгъэзаухэрэкъым тIшхымкIэ, щыгтIагъэмкIэ, дызыщIэсхэмкIэ, дызэрысхэмкIэ, къэдгъэсэбэп хьэпшыпхэмкIэ...

ЩIыхь дапщэ кьытхэт зэкIэм щхьэкIэ псэууэ?! Ди жагъуэ зэрыкъущи, кIуэ пэтми апхуэдэхэм я бжыгъэм хохьуэ. Абы щыгъуэми цIыхур псэун, лэжьэн щхьэкIэ шхэн хуейуэ аращ. Ерыскъым и мыхьэнэр уи IэпкIэ лъапкъыр щIимыгъэхуиращ. Ар жыджару зыгъэлажьэфын хуэдиз пшхымэ, адэкIэ уи Iуэху упрыкъэжьыхъэщ.

Шхэн Iуэхур езыр мыхьэнэщхуэ зиIэ лэжьыгъэ щхьэжу нобэ дэ тщIащ: нэху щымэ, щэджагъуэ хьуэхуIэ ерыскъы гъэхьэзырыным ящыщ ихтэу, адэкIэ къэнэжа зэманыр абы и къытегъэуэным, зэхьэлIэным, къэнар зэщIэкъуэжьным, зытешхыхьэхэр гъэкъэбзэжьным ехьыжри, мис апхуэдэурэ пщэфIапIэм я гъащIэр унэгущэ куэдым щагъакIуэ.

Мухьэммэд бегьымбарым жеIэ: «Из ящIу щыIэм я нэхъ Iейуэ цыхьм из ищIыр и ныбэращ. Къэмыджалэу щызыгъэтыр дзэкъэгъуэ зыбжанэм ирикъунущ цIыхьр, ауэ мыхъужьхэмэ, (и шхапIэм) и зы Iыхьэ щанэр шхыным, зы Iыхьэ щанэр псыхэкIым, зы Iыхьэ щанэр и бэуэным хухихынщ» *(Тирмизий).*

Мухьэммэд ибн аль-Хьэсэн Iэш-Шейбаний етх: «Iисрафым щыIущ уи ныбэ из хъуэ пэтрэ, иджыри ушхэныр... Iисрафым щыIущ узыхуэныкъуэм нэхърэ нэхъыбэ шхын Iэнэм къытебгъэуэныр... Iисрафым щыIущ шхын IэпыщIэхуэр къомыщтэжыныр...».

ЩыIагъыми и Iэхуэри араш, Щэч хэмылъу мыбдежым ди цIыхубзэм щрагъэлэй. Ауэ цыхьухъумэ куэду яхэт хъуащ абыхэм япэ ибгъуэвэ хъунуэкIэ. ЩыIагъыным Iисраф зэрыхьыхьэр шхыным хуэдэ дыдэущ. Узыхуэныкъуэм щIигъуэ псори лейщ.

Унэ дызыщIэсым и гугъу тщIымэ, къыумыгъэсэбэпын псэуалъэ пщIамэ, узыхуэныкъуэм нэхърэ нэхъ лъагэу дэпщIеямэ - ари Iисрафщ. Лэжьыгъэ, мыпIку лей абыхэм ятегъэкIуэдэныр муслъымэныгъэм игъэдахэркъым.

Ерыскъыуэ, щыгъыну, псэуалъэу, иризекIуэну цIыхур зыхуэныкъуэр мащIэ дыдэщ. Абы щIигъэр нэпсеягъым, фыгъуэным, зыгъэпIиинигъэм къахохI. Лейуэ зэпхьэлIэ, къеплъэфалIэ псори Iисраф уощI - уэри къыпхуэгъэсэбэпыркъым, адрей хэзнэкъуэми лъыбгъэсыркъым. Аращ ахэр ислъам диным щIигъэхьэрэмар. Iисраф щIыныр зи хьэлым и щхьэр фIыIуэу ильагъуэу аращ, ИIэр къелъжьми, нэгъуэщIым иримытын папщIэ сыт хуэдэуи игъэкIуэдынущ. КъищынэмыщIауэ мыпIку лей зэпхьэфэпIэныр акъылыншагъэщ. Сыт хуэдиз абы текIуэдар, иджыри текIуэдэнур дапщэ хьурэ?! Мы дунейр гъэпцIакIуэщ икIи гъэхутакIуэщ: нобэ уиIэмэ щIадей уиIэжьым.

Щхэн Iейм уи узынщагъэр щихькIэ, щыгъын, унэ, автомашинэ куэдым дыгъуакIуэхэр, щIэпхъаджащIэхэр къыдихьэхэу абыхэм уаIэщIэкIуэдыжьинкIэ щыхъунукIэ, абыхэм защыпхъумэмэ уи щхьэкIи, уи Iыхьлыкли, уи щIэблэкIи нэхъыфIкъэ?! ЦIыхуэсэр арэзы щIыгъуейщ, ар сыт щыгъуи нэхъыбэм хуоIэ. КъэзыгъэувыIэфынур динкIэ иIэ фIэщхъунигъэмрэ Iейр зэрыхьэрэмыр къыгурызыгъаIуэ акъылымрэщ.

Нобэрей ди уазым и Iэуахыу иджыри зы хьэдис лъапIэ къэтхьыну дыхуейт: «Си Iумэтым щIыкIу нэхъ Iей дыдэхэм ящыщу яхэтхэр гъэфIауэ къэхъуахэращ: шхын зэмылIэужьыгъуэхэмрэ, щыгъын зэмыщхьхэмрэ къэзылъхьэхуэху, жьэшхуэ зэщIэзыххэр» *(Ахьмэд, Хьаким).* Мы псалъэхэм узэгупсысын куэд яхэлъщ.

Кэнжэ къуажэм щыIэрагъэнэщыжа мэжджытым и теплъэр.

● Тыгъэ

Пащтыхьыкъуэ Алий бен аль-Хъусейн къыхуагъэфащэ

Дунейпсо футбол ассоциацэхэм я зэгухьэныгъэм (ФИФА) и вице-президент нэхъ щIалэ дыдэ Иорданым и пащтыхьыкъуэ Алий бен аль-Хъусейн топджэгу пащащэхэм хьиджаб зэрахьэну хуимыту ящIа унафэр зэрыригъэкъутэжам кьыхэкIыу Муслъымэн цIыхубз спорт фондым и саугьэт кьыхуагъэфащщ.

ПАЩТЫХЬЫКЪУЭ Алий бен аль-Хъусейн ди хэкум пыщIэныгъэшхуэ хуиIэщ. Абы и анэри, анэшхэри адыгэщ икIи мыхэ-мытIэу ди лъэпкъэгъуэр щыпсэу Адыгейм, Къэбэрдей-Балъкъэрым, Къэрэшей-Шэрджэсым щыIащ икIи Истамбылакъым и гъэугуанэр шу гуп и гъусэу илъэс зыбжанэ и пэкIэ къикIуащ. Ар 2011 гъэм ФИФА-м и вице-президенту хахащ.

Дунеи псом щынэхъ Iэнатlэ лъащ дыдэм абы зэман кIэщIым кьриубыдэу фIыуэ зыкъыщигъэлъэгъуащ икIи пщIэрэ щIыхьрэ кьыщилэжьащ. Пащтыхьыкъуэ Алий бен аль-Хъусейн и псалъэр пхокI, Iуэхугъуэфхэри елэжь. Апхуэдэхэм ящыщ зыщхьиджаб ящыгъуэ цIыхубзхэр футбол джэгуну ихуимыту нэхъапэм къащта унафэр зэрыригъэхэгъэр. Иджыблагъэ Инджылызым щекIуэкIа ФИФА-м и правленэм кьрихьэлIахэм абы хьэкъуэу кьагуригъэIуащ муслъымэн цIыхубзхэр диным кьызэригъэувым хуэдэу мыхуэпауэ (я нэкIум, Iэтхъэмпэм, лъэтхъэмпэм фIэкIа кьыщIэмыщIу) утыку кьызэримыхьэфынур.

Мазэ блэкIам и пэщIэдзэм саугьэтыр пащтыхьыкъуэ Алий Инджылызым щынэхъ ин дыдэу щIыкIу минищрэм нэблагъэ зэрыхуэ «Уэмбли» стадионым Iэтауэ къыщратыжащ.

● Гушы Iэ

Сэри седжащ!

СЭДЭКЪЭ щекIуэкI пщIантIэм дэт цIыхьухьэм унэм кьыщIэкIа лIым закъыуэнэзащ:

- Еджажэр пэшымкIэ фыныщIыхьэ.

КъурIэныр яIэщIэлъу унэмкIэ ежьа лIы гупым ХьэмлатIифи яхьыхьауэ щилъагъум, зыгуэр абы еупщIащ:

- Уэри дэнэ уздэкIуэр? ИгъащIэм зы пэмэз захъты кьепхьолIакъым.

- Сэри седжащ, зиунаГъуэрэ, историческэр кьэзухащ, - и фIэщыпэу жэуап кьытыжащ ХьэмлатIиф.

● Хьэлэмэтщ

Франджым и правительствэм муслъымэнхэр хохьэ

Франджым и президенту иджыблагъэ хаха Олланд Франсуа правительствэщIэм хэтынухэр игъэбелджылащ. Министрхэр цIыху 34-рэ мэхъур, муслъымэнищ яхэту.

МЫ къэралыгъуэм муслъымэн мелуани 5-рэ мин 800-м щIигъу щопсэу. Ахэр дунейм и щIыпIэ куэдым иIэпхъукIащ, псом хуэмыдэу Франджыр, кэ Ищхьэрэмрэ Азиемрэ. ШIэч хэлъкъым апхуэдиз цIыхум я сэбэпэкр пхызыгъэкIыну я лIыкIуэхэр правительствэм хэтын зэрыхуейми.

ЦIыхубзхэм я хуитынигъэхэмкIэ министр нэхъыщхьэщ Мароккэм щалъхуа ильэс 34-рэ зи ныбжь Белькасем. Франджыхэм я Iуэхуэхэр хамэ къэралахэм щыпхыгъэхьIыныжмкIэ министр нэхъыщIэм и портфелыр хуагъэфэщащ Алжирым иIэпхъукIа Бенгиги Яминэ. А бзылъхугъэр щIэрыIуэ хъуащ Африкэ Ищхьэрэм икIыу Франджыр псэупIэ зыщIахэм ятелъ бэлыхьым теухуа фильм триха иужькIэ.

Министр хъуа ещанэ муслъымэныр Ариф Къадырщ. Ар ветеранэм я Iуэхуэхэм телэжьнущ. Ариф цIэрыIуэщ Израилым иригъэкIуэкI хамэ къэрал политикэмкIэ зэрымыарэзымкIэ.

НапэкIуэцIыр зыгъэхъэзырар ХЬЭТАУ Аслъэн.

● Фи лъэIукIэ

Бадзэуэгъуэм и нэмэз щIыгъуэхэр

Махуэхэр	Пщэдджы-жьыр	Дыгъэр къыщIэ-щIэкIыр	Шэджа-гъуэр	Ичындыр	Ахъшэмыр	Жасыр
1, тхьэмахуэ	3.58	5.28	13.20	17.26	20.50	22.30
2, блыщхьэ	3.58	5.28	13.20	17.26	20.50	22.30
3, гъубж	3.59	5.29	13.20	17.26	20.50	22.30
4, бэрэжьей	3.59	5.29	13.20	17.26	20.49	22.29
5, махуэку	4.00	5.30	13.20	17.26	20.49	22.29
6, мэрем	4.01	5.31	13.21	17.26	20.49	22.29
7, щэбэт	4.01	5.31	13.21	17.26	20.48	22.28
8, тхьэмахуэ	4.02	5.32	13.21	17.26	20.48	22.28
9, блыщхьэ	4.03	5.33	13.21	17.26	20.48	22.28
10, гъубж	4.04	5.34	13.21	17.26	20.47	22.27
11, бэрэжьей	4.04	5.34	13.21	17.26	20.47	22.27
12, махуэку	4.05	5.35	13.21	17.26	20.46	22.26
13, мэрем	4.06	5.36	13.22	17.26	20.46	22.26
14, щэбэт	4.07	5.37	13.22	17.26	20.45	22.25
15, тхьэмахуэ	4.08	5.38	13.22	17.26	20.44	22.24
16, блыщхьэ	4.08	5.38	13.22	17.26	20.44	22.24
17, гъубж	4.09	5.39	13.22	17.26	20.43	22.23
18, бэрэжьей	4.10	5.40	13.22	17.26	20.42	22.22
19, махуэку	4.11	5.41	13.22	17.25	20.41	22.21
20, мэрем	4.12	5.42	13.22	17.25	20.41	22.21
21, щэбэт	4.13	5.43	13.22	17.25	20.40	22.20
22, тхьэмахуэ	4.14	5.44	13.22	17.25	20.39	22.19
23, блыщхьэ	4.15	5.45	13.22	17.25	20.38	22.18
24, гъубж	4.16	5.46	13.22	17.24	20.37	22.17
25, бэрэжьей	4.17	5.47	13.22	17.24	20.36	22.16
26, махуэку	4.18	5.48	13.22	17.24	20.35	22.15
27, мэрем	4.19	5.49	13.22	17.23	20.34	22.14
28, щэбэт	4.20	5.50	13.22	17.23	20.33	22.13
29, тхьэмахуэ	4.21	5.51	13.22	17.23	20.32	22.12
30, блыщхьэ	4.22	5.52	13.22	17.22	20.31	22.11
31, гъубж	4.23	5.53	13.22	17.22	20.30	22.10

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Муслъымэнхэм я Iуэхущ Iап Iэм къыдитащ.

● ТхылъыщIэ

КъэралыбзищымкIи дунейм къытохьэ

Куэдрэ щызэхэпх щыIэщ муслъымэн диным ехьэлIа Iуэхугъуэхэр щрагъэкIуэкIкIэ щIыпIэ зэмылIэужьыгъуэхэм ар зэрыщызэтемыхуэмкIэ цIыхуэхэр зэрымырэзыр.

ИЛЪЭС зыбжанэ хъуащ апхуэдэ псалъэмакъхэр зэрекIуэкIрэ. Арщхьэкlэ, цIыхур зэсам къытешыгъуейщ. Хэти «ди адэжьхэм» е «ефэнды цIэрыIуэ гуэрым» зэрищIу щытар мыращ жиIэнщи, диным зыкIи къемызэгъ (псалъэм папщIэ, цIыхур дунейм щехьажа япэ махуищым къекIуэлIахэр гъэшхэныр е ахъшэр къызэрата спискэм тету сэдэкъэр гуэшыныр) Iуэхугъуэр иукъуэдиинщ. Iисрафым диным хуеджахэм ар ямыдэу къоув икIи зэдаеу мыщхьэпэхэр къокI, ефэнды хэр гуэзвэгъуэр щеIуэкI щIантIэм хьэдэр щIалъхьа иужькIэ къыщыдэкIыжи урихьэлIэу.

Апхуэдэу мыхъумыщIагъэхэм пэщIэтыну хущIокъу Къэбэрдей-Балъкъэрым и Муслъымэнхэм я дин зэгухьэныгъэм и унафэщI, мэжджытым и Iимаму хахащ, Хьуажь Мухьэмэд-Хьер и гъэсэн Iэхъуэбэч Ашэмэз.

«Кэнжэ» колхозым и унафэщIу илъэс куэдкIэ дзэжа Унэжокъуэ Борис гуфIэгъуэ зэIущIэм теухуауэ зыщыхуиГъазэм, жиIащ:

- Нобэ утыкур зылыдгъэса щIалэщIэр и къалэным Тхьэм пигъэльэщ. Ди нэхъыжьыфIхэм мэжджытыр кIуапIэ яхуэхьуну Тхьэм жиIэ! Мыбы ущIэсу гъащIэм уегупсысыну фIыгъуэшхуэщ, щIэблэмэ нэхьыжьхъэм щапхъэ кьытрахынщ. Кьимыдэкlэ, щIалэгъуалэмэ захуэзогъаза диным кьыдэкIуэу, ди адыгэ хабзэри нэмысри зыщамыгъэгъуэщIыну. Языныкъуэхэм деж сэ кьысщохьу цIыхур гъэса хьунымкIэ, дахагъэ-гуапагъэм хуэущиинымкIэ ди лъэпкъ хабзэхэм хуэдэ цIыхуцIэ зиIэм къамыгупсысауэ! Ар гъуазэфI зыхуэхьун ди щIэблэр Тхьэм ищI!

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

● Гушы Iэ

Сэри седжащ!

СЭДЭКЪЭ щекIуэкI пщIантIэм дэт цIыхьухьэм унэм кьыщIэкIа лIым закъыуэнэзащ:

- Еджажэр пэшымкIэ фыныщIыхьэ.

КъурIэныр яIэщIэлъу унэмкIэ ежьа лIы гупым ХьэмлатIифи яхьыхьауэ щилъагъум, зыгуэр абы еупщIащ:

- Уэри дэнэ уздэкIуэр? ИгъащIэм зы пэмэз захъты кьепхьолIакъым.

- Сэри седжащ, зиунаГъуэрэ, историческэр кьэзухащ, - и фIэщыпэу жэуап кьытыжащ ХьэмлатIиф.

Нэгъэщ1ыр уи щхьэ еплъытмэ...

● ДифI догъэлъапIэ

Я нэхъыбэу щ1эзэшами, гугъу щ1ехьами Абазэ Розэ и нэгур зэлпыIуокI, махуэ псом зэрыльэужьыджар щхьэщок1ыж, и Iэпк1ьлъапхъри псынщ1э мэхъуж зэлпъэк1ыжу и янэ лъэбакъуэхэр щичв и жьэгупащхьэр, и кьуажэжьыр и нэгу к1ыщ1ыхьэжа нэужь. К1ыщ1ыуэжьынур ищ1эу и анэм ерыскъы хуабэ игъэхьэзырр иригъэблэгъэжу, и Iэуху зытетымк1э к1ьеупщ1э зэхихамк1э и адэр к1ыхуэзаразэхуэ зэрыщ1ытар и гум к1ыщ1ыдриджэнк1э, абы и нэхэр к1ыгуфIык1, и псэр фIыгъуэ гуэрым зэщ1ещ1э, гъащ1эр нэхъри IэфI, щ1эщыгъуэ щ1охъу...

Щ1ыIУ балигъ щ1ыIэу к1ъщ1эк1ынкъым и сабиигъуэр зи гуп къэзымыгэк1ыж. Хэти а лъэхъэнэр гугъуехьрэ хьэзабк1э гъэнщ1ауэ, дыджу зэрыщ1ытар щыгъупщэрк1ым, нэгъэщ1ым а зэманыр жэнэту к1ыщ1ихъуу, таурыхъ т1ельыджэм хуэдэу и нэгум щ1этщ. И сабиигъуэр, школым щ1ыщ1эса илъэсхэр игу к1ыщ1ык1ыжк1э, гухэхъуэгъуэ ин гъуэт Розэ: пионер зэрыхъуам, т1эк1у к1ыдэк1уэтейуэ комсомолым зэрыкагъэхьам щ1ытепсэлъыхьык1э, и нэхэр к1оугубык1, и Iупэхэр мащIэу фIы зэтэж.

Ди нэхъыжьхэм игъащIэми жаIэ лажьы-гъэмрэ адэ-анэм я дуней тетык1эмрэ нэхъ рэхъ гъэсак1уэфI щ1ымыIэу. Абы и щ1ыхъэт щапхъэ гъунэжу бгъэтэнчыц. Пэщ1ащэ класхэм щ1ык1уэм щ1ег1ьжьауэ хъэуп1ашну, Iуэхуи щэну зи к1ыхьиухуакъым Розэ. Зэщ1ыпхъуищым я нэхъыжьхъ, унагъуэ Iэухухэр нэхъыбэу и пщ1э дэхуэрт. Абы и адэ-анэр, Абазэхэ Лиуанэр Лирэрэ, псынэдахэдэхэм пщ1э зыхуащ1 щ1ыхухэт, и гуп хэтыжьр, лэжьыгъэ зэрыбгъэдэтэр, я гъащ1эр щапхъэ хьэлэмэтт зи къэжэпхъыгъуэ хъыджэбэ щ1ык1ум дежк1э. «Мыпхъэдэу щ1ытын хуейц е мыр фIымыщ1э» жаIэу дыкъэзыпхъухэм псалъэ лей к1ыуджа-Iакъым, - игу къег1эк1ыж Розэ, - си анэр егъэджак1уэт, си адэр бухгалтерэу колхозым щ1лажьэрт. Д1э, унагъуэр къэгъэнаэр, ар ину псэлъауэ зыим зэхихакъым. Я хьэл-щэным, я дуней тетык1эм дыдэпл1ейуэгъэ, абыхэм ещ1ь дыззэрыхъунымк1э ирагъэжьауэ, Iуэхуншэу дамыгъэсу. Абы щ1ыгъуэми, школым к1ыщ1ыдат дерс псори тф1эхьэлэмэтт. Фыиуэ деджэрт зэшыпхъуищи. А псом нэмыщ1ыжк1э, школым и къэфак1уэ ансамблым сыхэтт, уэрэд дахэхэм пэсщ1 щ1ы1этхьым, пластинкэ хъушэ зэхуэсхьэсауэ сиI эт.

Псынэдахэ школыр къ1уха нэужь, Розэ щ1эт1ысхьащ ди университетым биологиемк1э и къудамэм. Ар къ1эрпинэк1ри, аргуэру зы еджаIэ нэхъыщхьэ - Псыхуэмрэ хамэ я къралыбзэхэр щаджу дэт институтри - к1ыуихьжащ.

Щ1эныгъэ ищхьэ зыгъуэта, балигъыIпIэ иува щ1ыхум адэк1э и гъэугъанэр зыкуэдэнур 1эджэм елытащ. Гъащ1эрэ Розэ, сиI анэр, куэдрэ р к1ыщ1ыхьу щ1ыIэщ бащ1эк1э уэзыщ1ыгуп хъуну Iэщ1агъэлI ныбжьыщ1эм хьилмышхуэ зэрыбгъэдащ1эм, ар ину щ1ыгъэ-к1ьхъуэтак1уэ институтым зэрылажьэм хуэдэуэрэ аспирантурэмрэ докторантурэмрэ щ1ежэнуэхэр к1ыхьех мы к1ыкIэлъыкIэу Iэщ1агъэхмэк1э:

01.01.02 - Дифференциальнэ уравненнэхэр, зызыужь системэхэр, оптималь-нэ управленэр;

05.13.18 - математик1э модельэхэр, программэхэм я бжыгъэ Iэмалхэмрэ комплекс-хэмрэ.

Документхэр 2012 гъэм щ1ыщ1эIум и 31-м нэсыху къ1ыдах. **Ди хэщIапIэр:** 360000, КъБР, Налшык къалэ, Шортэным и уэрам, 89 «а».

Телефонхэр: 42-64-17, 42-66-61.

щ1ыгъуэ л1ажьыгъэнщэр мащIэ дыдэт. Щ1ал-агъуэлэм я дуней тетык1эм, я гъэсэныгъэм, я пщ1эдэйм щхьэк1э щ1ыхур гузавэрт экъым.

Иужь ильэс зыбгъупщ1-пщык1ытхум и нэщ-нэ нэхъыщхьэхэр щ1ыгъэ щ1ы щ1ыгъэ-к1ьхъщ1ъэ куэд республикэм к1ыз1эрыщ1-з1эуахар, школым к1ыщ1эк1 ныбжьыщ1эхэр мин бжыгъэк1э абыхэм зэрыщ1еджар. Мы1ьку мащIи адэ-анэм трагъэк1ыуэ дах. Арщхьэк1э щ1эныгъэ ищхьэ зэзыгъэтахэм я пщ1ыщ1 куэдым л1ажьапIэ зэрамыIэр нобэ псори - власти-ри щ1ыхуфэр - хэзыгъапIэ Iуэхуц. Апхуэдэ щ1ытык1эм и гур иримыгъуу къанэрк1ым Абазэ Розэ. Ар зи унафэщ1 I1 natIэм сыт щ1ыгъуи щ1ыхур Iуву щ1оп1ку. Хэти зэрыл1ажьапIэнщэм-к1э зриг1эхтыну къок1уэ, адрейм I1natIэ къе-лъ1ыхъуэ, нэгъэщ1ыхуэ мы зэманым предприятэхэр нэхъ щ1ыхуэнк1ыхъэ I1щ1агъэм хуеджэ-жьыну хуейц. А псоми унафэ ятепщ1ыхьыж, зэхуэбгъэхъуп, к1ыщ1ыгуп щ1ыхум I1эхуэ-тхъэбзэ хуэпщ1эн, арэзы пщ1ын папщ1э сыт хуэдиз л1эк1ыныгъэ, шы1эныгъэ, I1дэбгъ-пхэпльэн хуей?

- Нобэрей щ1ал1эгъуэлэм я I1эхур хуабжу хэпщ1эгъэнгъуэ къызэ1ольытэ, - жаIэ Розэ. - Я I1эхьэщ1эным, я дуней тетык1эм уеплъмэ, куэд игъэ-к1уэдащ ижь лъхъэнэм къек1уэк1 мыхъумы-щ1агъэхэмэ, телевидеэнэмэ, прессэ «гъуэжь» жьхуаIэмэ. Псом ящхьэу, я гъэсэныгъэр I1щIыб зэрыгъ1щ1ам къыжжк1ащ ар. Ди щ1ебгъэ-гъуэгу пэнжк тету дгъасэмэ, хэт пщ1эдей ды-зыщ1ыгугъынр? «Си сабиим I1natIэ и мыIуэ мыпхъэдиз зэман л1ьандэрэ дэсщ, и щхьэ зэ-тек1ынымэ нэсауэ» жаIэу адэ-анэр си дек1ыы-щ1ыщ1ыхьэк1э, ар I1эхуцIыхуэу, гузавэгъэуэу собж. Зэманыр к1ъуэу апхуэдэ ныбжьыщ1эм зыхуеджави щогъупщэж, и щ1эныгъэ ищхьэ-ми мыхьэнэ имыIэу к1ыщ1едзыж. Дз апхуэ-дэхэм сыт и л1ъныкъуэк1э защ1ег1ьэкъуэн хуейуэ аращ ди к1ьалэнри, си дежк щ1ылажь-хэм зэпыимууэ яжьаIэ: «Мыбы щ1ыхур к1ыщ-щ1ык1уэр и щхьэ, и унагъуэ зэрипIн I1natI кьилтыхъуэгъуэ аращ. Фи щхьэ е¢лтыти, дауэ фефсалъэ, зыри фымыгъэщ1эхъу, тхуэз-фIэк1ыр яхуэдэгъащ1э».

Ищхьэк1э щ1ы1э унафэщ1хэри, зыщ1элажь-гупри к1ыпIхуэарзэ1ыуэ уи I1natIэр зепхъэныр насыппсыхуэр. Ильэс I1джв щ1ауэ Розэ и лэ-жьыгъэм е¢1ыгъ-е¢щхъ зэрыпэрыштым щ1ыхьэт тохъуэ щ1ыхур I1natIэк1э к1ыз1эгъэпсыдыным-к1э Къэбэрдей-Балъкъэрым щ1ы1э къэрал комитетым и унафэщ1ым и къудэз Гугъуэт Фа-тIимэ:

- Розэ сэрэ куэд щ1ауэ дызэдолажь. Щ1ыху гумызагъэщ1, щ1абэщ, гуапэщ. Фы1уэ сыщ1ы-гъуэзщ1 игъэлажьэ гупыр зы унагъуэм хуэ-дэу зэрызэхъуэтым, зэгурыIуэныгъэ дахэ яку зэрыдэлъым. Розэ си лэжьэгъу къудейк1ым, унагъуэк1и дызэк1эпхъуэк1ы. Къызэдалъхьахэм я щ1ынтъуу фIэкIи мбжьрхъым. И1ухэу б1гъ-дыхьэк1эк1и, и щ1ыхуу хэтык1и, сыт и л1ъэныгъ-къуэк1и пщ1э къ3эл1эжь ик1и зыхуащ1 щ1ыхущ, зи I1natIэр дахэу зезыхьэ унафэщ1щ, адыгагъэ зыхэлъ щ1ыхубщ.

Лъэныкъуэм мыкIуэщ1ыж зиIэ щ1ыху щ1ы-къым. Уи акъылыр, уи щ1эныгъэр, уи гумрэ уи псэмрэ щ1ыхьэ щ1ыгъ зэпт дэтхэнэ зы щ1ыхуэ-ми, дауи, к1ъуруушхуэ токIуадэ. Атlэ, сит апхуэдэ л1эжьыгъэ гугъуи, щ1ыхум I1natIэ я къа-хуэгъэ1эныымк1э Налшык щ1ы1э центрым и унафэщ1 к1ьалэнэгъэ зи щ1ыгъуэ щ1ы1эрыщ1эу къ1ару к1ьеэтыхьыр, и лъэр жан зэщ1ыр, дзэ1ыхьэхыр, и псэм зезыгъэ1эпсэ-хуэр, зыщ1эхъуэпсыр?

Зыгуэрым сэбэп сыхэхъуэфрэ гуфIэу си пэшым щ1эк1ыжмэ, сэри дрэжжэгъуэ согъуэт. Ар фэрщ1ыгъэуу е псалъэ дахэу к1ьащрем-ыхьу. Си Iыхьлы гъунэгъуэхэм сраГъуэзу сфIэпщ, гуущ1ыхьэгъуэ щ1ыгъуэтым дж, природэм сык1уэну, зысплI1ыхьыну. Щ1ыхум и ныбжьыр нэхъбэ къ1ухунI1э щ1ы1эрыщ1эк1э щ1ымк1э и гур е1эу жьыхуа1эр пэжщ. Iейуэ сиI эн къок1 мэзым пэгъунэгъуэ уигъ щ1ык1у сиI эу сыщ1ыпсэну, щ1ым сытелжьыжьыну.

Уи щхьэр л1ьапIэ щ1ыхьунур, пщ1э уэ1ыпIэнур, уифI щ1ыжжа1энур ягугъущ1 щ1ыхур уи щхьэ-ми ельытмэщ, пхуэзфIэщ1ык1э абы сабэп уиуэхьу-мэщ, зыщ1эбг1ак1ьуэмэщ. Ар зэи зыщ1-гъэгъупщэрк1ым адэ-анэм я дуней тетык1ар, я дерсыр зи г1ьуаззу, щ1ыхуу щ1абэу, щ1ыкIа-фIэу, щ1ынэфIэу, адыгагъэр, щ1ауагъэр зэбэ-к1ыу къэгъэугурык1уэ Абазэ Розэ.

МЫ3 Ахьэмэд.

● Пауэрлифтинг

Дунейпсо чемпион Курданов Марат

Пауэрлифтингымк1э дунейпсо чемпионат Соч1э щ1ек1уэк1ащ. Килограмм 67,5-рэ зи хьэлъагъ ныбжьыщ1э гупым к1ыщ1ыхэжаныкIри тек1уэныгъэр абы щ1ызыIригъэхьащ Iуащхьэмахуэ куейм и сабий-ныбжьыщ1э спорт школым и гъэсэн Курданов Марат.

КILОГРАММ 64-рэ хьэлъагъ зиIэ Марат и хьэрхуэрэгъуэхэр езым нэхърэ нэхъ хьэлъэм и ныбэкъуэу, ныбжьк1и нэхъыжьт. Арщхьэк1э тек1уэныгъэр зыIэригъэхьэнымк1э ахэр зэран кьухуэхъуакъым ик1и псоми яфIэк1ащ.

Курданов Марат мы гъэм и гъатхэм Дон Iус Ростов къалэм щек1уэжа европей зэхьэзэхуэм чемпион щ1ыхуэу. Абы и тренер Джаппуевэ Лейлэ эзэрыжи1ащ, а псори Марат и спорт л1ьаганIэхэм и щ1эдзапIэщ ик1и и л1ьахэгъуэр и екъулIэныгъэхэмк1э иджыри мызэ-мыгIэу игъэгуфIэнущ.

ТЕРК1УЛ Мартин.

● Иджырей пятиборье

Франджым зыхуегъэхьэзыр

Иджыблагъэ Мэзкуу щек1уэк1ащ иджырей пятиборьемк1э УФ-м и чемпионат. Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал мэкъумэщ академием и ещанэ курсым и студент Малючен къ1э Игорь къэбастым и командр къыхэхам хэту чемпионатым етIуанэ уиIэн къыщихьащ.

К1ЫК1ЭТЪЫК1УЭ зэхьэзэхуэу Малючен къэтыну зыхуегъэхьэзыр мэкъуауэгъуэм и 29 - бадзэуэгъуэм и 2-хэм Франджым щек1уэк1ыну дунейпсо зэхьэзэхуэм.

Щ1ал1ащ1эм зыщ1егъаз1э «КъБР-м и командр къыхэхахэр щагъэхьэзыр спорт центрым», ар хэтщ «Динамо» зэгуэныгъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым щ1и1э и къудамэм.

Иджырей пятиборьемк1э Малючен къ1э Зенин Сергей.

МЭЗКУ Къанщобий.

● Бэнэк1э хуит

Ныбжьыщ1эхэм я зэхьэзэхуэ

Мэкъуауэгъуэм и 8 - 10-хэм Краснодар крайм щек1уэк1ащ бэнэк1э хуитымк1э 1997 - 1998 гъэхэм къал1ьхуа ныбжьыщ1эхэм я урысейпсо зэхьэзэхуэ. Абы хэтащ Урысей Федерацэм, Ермэлым, Латвием щыщ спортсменхэр, псори зэгъ1ьсэу 300-м щ1игъу. Къэбэрдей-Балъкъэрым и командр къыхэхам зэхьэзэхуэм хьарзынэу зыкъыщ1ыгъэльэгъуащ. Ди республикэм и л1ыкIуэхэм я щ1ыщ1у 7-м ехьуI1эныгъэ зэхуэмыдэхэр зы1эрагъэхьащ.

КILОГРАММ 50-м нэс зи хьэлъагъхэм я деж пашэ щ1ыхъащ Зэк1уу Анзор, дыжьын медалыр Зэк1уу Аэмэт (кг 58-рэ) къ1ихащ. Щ1ал1эхэр етъасэ Зэк1уу Арсен.

Ещанэ увыпIэхэр к1ал1ьсащ Мэшыкъуэ Руслан (кг 42-рэ), Алмэ Астемыр (кг 46-рэ), Нарт-окъуэИслъам (кг 54-рэ), Тембот Алим (кг 54-рэ), Мэшыкъуэ Зубер (кг 69-рэ). Спортсменхэр ягъасэ Лу Аскэр, Л1ыхьурей Аслъан, Л1ъэнк1эпIашэ Хъусен сымэ.

ЖЫЛАСЭ Замир.

Италием и командэ къыхэхам и гъуащхьэтет Буффон (№1) иджы1ыхэр фIэк1ыфакьым.

● Европэм и чемпионат

Медалхэм щ1эбэнынухэр зэхок1

Украинэмрэ Польшэмрэ щек1уэк1 Европэм и чемпионатым финалым и Iыхьэ пIанэм хьхьэ зэIущ1эхэр ек1уэк1ащ. Абыхэм ящхьк1э белджылы хъуащ Португалием, Испанием, Германием, Италием и командэ къыхэхахэм мы зэхьэзэхуэм и жэз медалхэр нэхъ мыхъуми къ1эрыI эрыхьэхьэнур.

ФУТБОЛЫМК1э Европэм и чемпионатым ещанэ зэнэпIэр къ3ызыхар зэхагъэк1ыр-къым ик1и финал ныкъуэм фIэмык1ыфами жэз медалыр хуагъэфащэ. Къащ1тэмэ, апхуэдэу ильэспIэ и пэк1э Урысей Федерацэм и командэ къыхэхам и насыпыр къик1ауэ щ1ытащ.

Иужьрей махуипIым Польшэмрэ Украинэмрэ я къ1ал1эм щ1ы3эхэта финалым и Iыхьэ пIанэ зэIущ1эхэм яг3ебдежьыжьыр хэт яст медалхэм пэгъунэгъуэ дыдэу къ3ывIэнуми, хэт ахэр къ1ал1ыс-сынуми. Дауи, абы и фIыгъэк1э бэнэныгъэ гуащ1эхэр ек1уэк1ащ.

Я1эу утыку къ1ухащ **Чехиемрэ Португалиемрэ** я командэ къ1ыхэхаэр. Мыбы1эм Варшавэ щрагъэк1уэк1а зэIущ1эм л1ъныкъуэхэм я къ1аур щ1ы3эхуэбг3эдэну гугъут. Щ1эч хэмыльу, португалхэм я зэфIэк1ыр нэхъ л1ьагэт ик1и я пашэ Роналду къ1ы3рыз3рыкIар къ3пл1ытэмэ, чеххэм я Iуэхур гугъу хъунут. Апхуэдэуи къ1ыщ1эк1ащ. Чехием и командэ къ1ыхэхам Португалиер зыкъомрэ з3трIыгъащ. Арщхьэк1э, Роналду и I3эгъым хэт тек1уэнуми з3хи-гъэк1ащ. Я1э щ1ык1э ар з3к1ы3ъхьэужьу Чех Петр и гъуэ и штангэхэм «гъуэIуащ», итIанэ щхьэк1э ар хигъэщ1ащ. Роналду и топ закъуэм португалхэм **1:0**-у тек1уэныгъэр къ3ухуащ1ы-къым. Апхуэдэу къ3ухуащ1 иджыри. Я1э щ1ык1э дак1ыкъэ 90-к1э, к1ы3ы1ыкIуэу аргуэру сыхьэт ныкъуэк1э а3эр ерыщу з3пэщ1этащ. Арщхьэк1э л1ынкъуитIми щ1ежьагъэр къ3ухуэI3ухакъым. Апхуэдэу щ1ы-хьум, к1энэжьыр пенальти еуэн хуейуэ арат.

Зы з3хь3эхуэщ1эхуи иджыри къэс щ1ы1акъым, з3Iущ1э нэужьым иджы1ыпым и командэ къ1ыхэхам метр пщ1ык1ыум и деж и насыпыр къ1ыщ1ик1уэ. Арщхьэк1э а хабзэ мыхьымыщ1эм зэ к1э игъуэтын хуейтэкъ? Игъуэтакъым. Аргуэру пенальти еуэнымк1э иджы-лы3эхэр нэхъ хэ3мыхуу кы-щ1эк1ащ ик1и **2:4**-у итальянхэм ирагъэхащ. Пэжщ, абы-къым я1эщ метр пщ1ык1ым и деж щ1ыту к1ъеуэхэм зык1и я1ыщ1ымышу Буффон. А1ъуащхьэтет щ1эрыIуэм къ1ыубата топым и фIыгъэк1э, Италиер адэк1э к1уэтащ.

Европэм и чемпионатым и финал ныкъуэ з3Iущ1эхэр мэкъуауэгъуэм и 27-мрэ 28-мрэ Донецкрэ Варшавэрэ щек1уэк1ынущ. Абыхэм щ1ы3эпщ1этынущ Португалие - Испание, Германие - Италие командэхэр. Мыбы1эм ящыщ дэтхэнэми хэуфащ1ущ финалым щы-джэгуну. Арщхьэк1э апхуэдэу къэхъуркъым ик1и зыгуэрэхэр ек1уэтэк1ын хуей хъунущ.

ТЕМЫР Дисанэ.

З3Iущ1э иужь пенальтихэр яг3эщ1э.

● УГИБДД-м къет

Автомашинит1 зэжьхэуащ

Мэкъуауэгъуэм и 21-м жэщыр сыхьэти 3-м Налшык къалэ Лениным и проспектымрэ Нэгумэн и уэрамымрэ я зэхэк1ыпIэм «Мерседес Бенц», «БМВ» автомашинит1ыр щ1ызжьхьэуащ.

ЯпэкIи автомашинэм и рулым дэса, Нэгумэн и уэрамым иригъэ1уэ щ1эпхьаджагъэхэр ильэсыуэ зэрадзыхуам ипкъ иткIэ, 86619 дзэ частым и подполковник Р. А теуэуа уголовнэ Iуэху кьаIэтащ.

Урысей Федерацэм Ипщэ Федеральнэ щ1ынальэмк1э и Следственнэ комитетым и дзэ следственнэ къудамэ №316-м и следователь нэхъыжьк-криминалист, юстицэм и лейтенант нэхъыжьк Иванченкэ щ1ыгъуазэ дзэзрищ1амк1э, къ1ал1эта уголовнэ Iуэхум и копиер гарнизонным и дзэ прокурорым уагъэхъащ, ауэншэу щэч зыхуащ1 Р. А. щ1ыгъуазэ ящ1ащ.

ДЫГУЛЫБГЪУ Жантинэ.

Редактор нэхъыщ1ащхьэ и къудэз ЖЫЛАСЭ Заурбэч

РЕДАКЦ1М И КОЛЛЕГИЕМ Х3ТХ3Р

Хьэф1ыщ1э Мухьэмэд (редактор нэхъыщ1ащхьэ), **Жьэк1эмыхъу Маринэ** (редактор нэхъыщ1ащхьэм и къудэз3), **Ширдий Маринэ** (редактор нэхъыщ1ащхьэм и къудэз3), **Гъурыжь Мадинэ** (жэуап зыхь секретарь), **Гъущ1о Зарифэ, Итсэнан Залинэ, Къардэн Маринэ, Хьэжьыкъарэ Алик.**

Къыдэзыгъэк1ыжмэ редакцэмрэ я хэщIапIэр

«Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ къыдагъэк1.

360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5, еплIанэ къат.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщ1ащхьэ, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщ1ащхьэм и къудэз3хэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМ3ХЭМ: политик3мк1э, жылагъуэмрэ л1ынк1ыIуэхухэмк1э - 42-22-86; къуажэ г1ыщIэмрэ экономик3мк1э - 47-22-63, 42-57-59; цих3бгэмк1э - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабз3хьыжьмэ I3эхуащ1апIэхэм я1элъжьэныжьмк1э - 42-60-53; хьыбарыщ1эхэмк1э, спортымрэ письмохэмк1э - 42-22-88; е1ъджэжьыгъэмрэ щ1эныгъэмк1э - 47-32-15; з3дэзIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; Э3В1-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер I3эхущIапIэм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Тедзэ тхыгъэхэм къыщ1ахьа бжыгъэхэм, къыщ1эIта I3эхуг3уэхэм я ижьагъынк1э а3эр зытхахэм и3су жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я I3эху ельыкIэр зэтеуэ з3ныту щ1ыткъым.

Газетыр I3 тезыдзаэм яхуэхьыныр и пщ1 дэльщ КъБР-м федеральнэ пошт з3ныщIынырэхэмк1э и управленэм.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10.

Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м Печатым и хуитымрэ хьэмэныжьмк1э Къэбэрдей-Балъкъэр щ1ынальэ I3эхущIапIэм №1I-0065-м щ1эту ятхащ.

Зы ильэсым газетыр 250-рэ къ1ыдок1.

«Тетраграф» ООО-м щ1ытрадзащ.

КъБР, Налшык къалэ, Лениным и ц1ык1э щ1ы3 уэрам, 33, тел. 42-35-75.

Мы къыдэк1ыгъуэм елэмыхьахщ: жэуап зыхь секретарым и къудэз Дышэк1 Соня, редактору Жыласэ Заурбэч, корректорхэу Щ1ы3-щэмыщ1 Из3 (*2, 3-нэ нап.*), Пхьитык1 Юрэ (*1, 4-нэ нап.*), *корректорхэм я дэIэмыкъуэгъу* Мырзэкан ФатIимэ. *Компьютерк1э газетым и тепIэр ящ1ащ* Дол Маринэ, Щомахуэ Марианнэ, *сурэтхэм елэмыкIар* Къарей Элинэ.

Номерыр "Адыгэ псалъэ" и компьютер I3натIэм щагъэхьэзыращ.

Газетым I3 традзэн хуейц сыхьэт 20-м, щ1ытрадзэн сыхьэт 20-рщ.

Индексыр 51531 ● Тираж 5.100 ● Заказ №1681

Щ1эныгъэмк1э федеральнэ хэгъэ1ауэ бюджет I3эхущIапIэм - Урысейм Щ1эныгъэхэмк1э и академием и Къэбэрдей-Балъкъэр щ1эныгъэ центрым прикладной математикэмрэ автоматизацэмк1э и щ1эныгъэ-къэухтак1уэ институтым зэрылажьэм хуэдэуэрэ аспирантурэмрэ докторантурэмрэ щеджэнуэхэр къыхэх мы к1ыкIэлъыкIэу I3щIагъэхэмк1э:

01.01.02 - Дифференциальнэ уравненнэхэр, зызыужь системэхэр, оптималь-нэ управленэр;

05.13.18 - математик1э модельэхэр, программэхэм я бжыгъэ I3малхэмрэ комплекс-хэмрэ.

Документхэр 2012 гъэм щ1ыщ1эIум и 31-м нэсыху къ1ыдах. **Ди хэщIапIэр:** 360000, КъБР, Налшык къалэ, Шортэным и уэрам, 89 «а».

Телефонхэр: 42-64-17, 42-66-61.

● Гу зытытапхъэ

Щ1эныгъэхэмк1э Дунейпсо Адыгэ Академием зэпеуэ ирегъэк1уэк1 Щ1ДАМ-м и действительнэ членхэмрэ член-корреспондентхэмрэ къ1ыхэхыным теухуауэ

Щ1ДАА-м математик1э щ1ыныгъэхэмрэ нано-информацэ технологиехэмк1э и къудамэм:

Щ1ДАА-м и действительнэ члену - 1.

Щ1ДАА-м физик1э щ1ныгъэхэмк1э и къудамэм:

Щ1ДАА-м и действительнэ члену - 1.

Щ1ДАА-м энергетик1эмк1э, машинэ щ1ыныгъэмк1э, механикэмк1э, унафэр зегъэк1уэныгъэмк1э:

Щ1ДАА- и действительнэ члену - 1, Щ1ДАА-м и член-корреспондент - 1.

Щ1ДАА-м химиемрэ материалхэмрэ ятеуухуа щ1эныгъэхэмк1э и къудамэм:

Щ1ДАА-м и член-корреспондент - 1.

Щ1ДАА-м медицинэ-биологие щ1эныгъэхэмк1э и къудамэм:

Щ1ДАА-м и действительнэ члену - 1, Щ1ДАА-м и член-корреспондент - 1.

Щ1ДАА-м Щ1ым теухуа щ1эныгъэхэмк1э и къудамэм:

Щ1ДАА-м и действительнэ члену - 1, Щ1ДАА-м и член-корреспондент - 1.

Щ1ДАА-м жылагъуэ щ1ныгъэхэмк1э и къудамэм:

Щ1ДАА-м и член-корреспондент - 5.

Щ1ДАА-м тхыдэ-филологие щ1эныгъэхэмк1э и къудамэм:

Щ1ДАА-м и действительнэ члену - 1, Щ1ДАА-м и член-корреспондент - 1.

1. Кьэхъах къудамэр къыщыгъэльэгъуауэ Щ1ДАА-м и президентым и щ1эк1э ятха л1ьэлыр.

2. Щ1эныгъэ I3эхущIапIэм и е¢жапIэ нэхъыщхьэм и щ1эныгъэ1ихэм я советым кандидатыр къыз3рагъэльэгъуам теуухуа унафэр, I3 зэрэIэтамк1э протоколым къыхэтхы-к1ар е, кандидатыр Щ1ДАА-м хэтхэм къагъэльэгъуамэ, абы теуухуа тхыгъэр. Советым и унафэмрэ протоколым къыхэтхы-кIамрэ щ1эныгъэ1ихэм я тхьамадэмрэ зэ1ущ1ыкIыжьхэкIэ ретарымрэ я I3 щ1эльыпн, I3эхущIапIэм и мыхъуныр телъ-хьэ.

3. Кандидатым иригъэк1уэжа I3эхущIапIэм теухуа тхыгъэ, абы и сурэтыр тегъэуауэ, кандидэмк1э къудамэм и унафэщ1ым I3 щ1ндзауэ, мыхъуу телъ.

4. Кандидатым и автобиографиер, езым и I3 щ1эльэ.

5. Щ1эныгъэхэмк1э доктором и дипломыр, профессорым и аттестатыр (абыхэм траха копиехэр, кадрхэмк1э къудамэм и унафэщ1ым I3 щ1ндзауэ, мыхъуу тегъэуауэ).

6. Щ1эныгъэ I3эхущIапIэм я спискэр зэманк1э зэрызэк1эльыкIуэм хуэдэу зэк1эльыхьауэ (кандидатым I3 щ1ндзауэ, щ1эныгъэ1ихэ секретарым и I3 щ1эльэ, I3эхущIапIэм и мыхъур тегъэуауэ).

7. Кандидатым иригъэк1уэк1 щ1эныгъэ I3эжьыгъэм теуухуауэ ар щылажьэ I3эхущIапIэм къыщрата тхыгъэр (унафэщ1ым I3 щ1ндзауэ, I3эхущIапIэм и мыхъур телъу).

8. Сантиметр 4х6 зи инагъ суроту 5.

I3эхущIапIэр къат хъунущ 2012 гъэм бадзэуэгъуэм и 25-м нэсыху.

Ди хэщIапIэр: **360000, КъБР, Налшык къалэ, Шортэным и уэрам, 89 «а».**

Ди телефонхэр: **(8662) 42-70-06, 42-22-79.**

И напэр зытрихьажащ

КъБР-м и Прохладнэ куейм щ1ы3 Учебнэ поселкэм дэт I3щ1эмрэ техникэмрэ щ1ахьумэ, щ1ы3рагъэпэщ1ык базэ № 7045-м 2009 гъэм щ1ыщ1эIум и 31-м щ1ыщ1эдзауэ 2011 гъэм жэпуэгъуэм и 21 пщ1ондэ контрактк1э дзэ к1ыулыкъуэ щ1эзыхьэжа, базэм и унафэщ1 к1ьалэным пэрыта подполковникыр мылькум дихьэхри, к1ыщ1эхуащ. Къ1ы3эгъэпэщ1ныгъэ-унэтIныныгъэ, административнэ-хозяйственнэ I3эхугъуэхэр зэфIэ3ызых Р. А. и къулыкъур кьигъэсэбэпуэр, г3эпщIагъэк1э кьымылэжьа ахьшэ зы1эригъэхьащ.

2011 гъэм мэлыжьыхьым подполковник Р. А. базэ №7045-м к1ыулыкъур щ1эзыхьэк1эмрэ абы и лэжьакIуэхэмрэ яратын папщ1э кьыхуауатIыпщ мылькум щыщ г3эпщIагъэк1э зы1эригъэхьэну мурад ищ1ащ. Ар зригъэхьулIэн папщ1э, базэм и лэжьакIуэщ1ым къ1ыпрата тхыгъэр (унафэщ1ым I3 щ1ндзауэ, I3эхущIапIэм и мыхъур телъу).

Ар зригъэхьа къ1ухунущ 2012 гъэм бадзэуэгъуэм и 25-м нэсыху.

Ди хэщIапIэр: **360000, КъБР, Налшык къалэ, Шортэным и уэрам, 89 «а».**

Ди телефонхэр: **(8662) 42-70-06, 42-22-79.**

1-м яг3эльэпIэну Гъатхэмрэ л1ажьыгъэмрэ и махуэм, накьыгъэм 9-м яг3эльэпIэну Тек1уэныгъэм и махуэм ирихьэлIэу, ищ1ьэк1э зи гугъу тщIа цIыхуищ1ы - С. Ю., С. В., И. К. сымэ - дэтхэнэми сом мин 20 сауТэ-ту яхуитащ. Подоходи налогхэр хэпIа иужь абыхэм я счетым сом 17400-рэ хуагъэк1ыщ1. Я1эрыпхъэ ахьшэм кьыхэк1ыу, дэтхэнэми сом мини 10-р Р. А. иратыжащ.

Ахьшэм итхьэнчуа унафэщ1ыр абдежьым кьыщ1ыыIакьым. Апхуэдэ г3эпщIагъэк1э, нэ3уэщ1 дэтхэнэк1уэхэрI1уэхум кьыхэшIэри, мылькум хигъэхьащ. Псори з3хэту и кьулыкьыр кьигъэсэбэпу г3эпщIагъэк1э Р. А. накьыгъэ, мэкъуауэгъуэ мазэхэм зы1эригъэхьа сом 82500-р езыр зэрыхуейуэ кьигъэсэбэпащ.

Абы ехьэIа материалхэм з3ипIэри, УФ-м и УК-м и 159-нэ статьям и 3-нэ Iыхьэм кьыщ1ыгъэльэгъуэ щ1эпхьаджагъэхэр илэжьауэ з3радзыхуам ипкъ иткIэ, 86619 дзэ частым и подполковник Р. А теуухуа уголовнэ I3эху кьаIэтащ.

Урысей Федерацэм Ипщэ Федеральнэ щ1ынальэмк1э и Следственнэ комитетым и дзэ следственнэ къудамэ №316-м и следователь нэхъыжьк-криминалист, юстицэм и лейтенант нэхъыжьк Иванченкэ щ1ыгъуазэ дзэзрищ1амк1э, къ1ал1эта уголовнэ I3эхум и копиер гарнизонным и дзэ прокурорым уагъэхъащ, ауэншэу щэч зыхуащ1 Р. А. щ1ыгъуазэ ящ1ащ.

ДЫГУЛЫБГЪУ Жантинэ.